

GATEMAGASINET KLAR

Tilstedeværelse • Toleranse • Ydmykhet

LYS I MØRKET

I FORRIGE UKE FORLOT KONA MEG
OG HUN TOK MED SEG ALT AV VERDI
MEN IKKE MINE VERDIER
FOR JEG HAR BEHOLDT MIN VERDIGHET
OG I DEN LIGGER HÅP, TRO OG KJÆRLIGHET

FOR FEM DAGER SIDEN MISTET JEG JOBBEN
OG DERMED MIN ØKONOMISKE TRYGGHET
MEN IKKE MIN SINNSRO
FOR JEG HAR MINE KVALIFIKASJONER Å BYGGE VIDERE PÅ
JEG HAR MINE MÅL JEG SKAL NÅ

FOR TO DAGER SIDEN DØDE MIN BESTE VENN
OG MED HAM EN GOD SKULDER Å GRÅTE MOT
MEN JEG HAR LENGSELEN I SORGEN
JEG MÅ HA HATT GLEDEN AV ELSKE FOR Å KUNNE FØLE SAVNET
ETTER DEN SOM DØDEN HAR FAVNET

I NATT BRANT HUSET MITT NED
OG NÅ HAR JEG IKKE NOE STED Å BO
MEN JEG HAR MEG SELV
MINE VERDIER, MIN SINNSRO, MITT SAVN OG MIN SORG
ERFARINGEN BYGGER FREMTIDENS BORG

JEG TROR PÅ LYSET I MØRKE
AT GLASSET ALDRI ER HALVTOMT
AT LIVET MÅ BYGGES UT FRA DER JEG ER
AT SAVNET OG SORGEN BLIR ET GODT FUNDAMENT
AT LATTER OG TÅRER GIR EN FENOMENAL SEMENT

AV ODDMUND HARSVIK

KLAR 14 OPTIMISME

- Leder s. 4 • Musikalsk støtte s. 5 • 4 årsdagen s. 6-7
• På barrikadene s. 8-11 • For godt til å være sant s. 12-13
• Når følelser blir syke s. 14-15 • Alltid optimist? s. 16-19
• Fra helvete og tilbake s. 20-21 • Fattig Norge s. 22-25
• Fra barnemunn s. 26-27 • 5 på twitter s. 28-29 • Avhold og religion s. 30-31
• Hvis sjelen har årstider s. 32-33 • Lenge leve optimismen s. 34-37
• Alternative skoler s. 40-41 • Filovoffen s. 43
• Mot en ny fremtid s. 44-45 • Småstoff 46-47

LEDER

Jeg har med årene fått en filosofi på at jeg eier mine følelser. Ut fra hvordan jeg tenker om situasjoner, kan jeg kontrollere mine følelser, og dermed mine holdninger til virkeligheten. Eksempel: Jeg våkner om morgenen og ser at det stormer og regner ute. "Huff for en dag å våkne til! Hvordan skal jeg komme meg gjennom denne", kan jeg tenke - for

så å trekke dyna over hodet. Eller: "Jippii!! Dette blir en flott jobbedag på kontoret. Nydelig vær til å kunne konsentrere seg om å få unna alt det ugjorte".

Med litt trening i å selv sette fokus, opplever jeg faktisk at jeg blir i stand til å snu pessimisme til optimisme.

Optimisme er ikke å glemme eller gjemme problemer, men hvordan jeg forholder meg til problemene: "Hva er det verste som kan skje"? tenker jeg i forbindelse med møter jeg skal i der jeg enten kan risikere avslag eller at jeg må prestere. Og svaret må jeg finne sjøl. Som oftest kommer jeg frem til at det aller verste er at jeg virkelig får nei, eller at jeg presterer dårlig. Livet vil uansett gå videre.

Når jeg kommer frem til slike konklusjoner, erkjennelser som bugner av optimisme, fandenivolsk forberedt på det verste, men klar til det beste, så går det som regel bra. Det er når jeg tillater frykten å prege meg at det går verst. Og det ligger en logikk i dette. Ved å synliggjøre en trygghet på at jeg skal gjøre mitt beste, hvor godt nå det kommer til å bli, så blir jeg tillitsvekkende, og kunder eller långivere gir meg sine ja. På foreleserscenen er jeg rasjonell og klarer å formidle uten at nervene gir meg blackout og ting går i stå.

I et referat fra seminaret til FattigNorge inne i bladet, forteller jeg om optimisten Eddi Eidsvåg, baker og stå-opp komiker, nå også pøbelgeneral. Han forteller om hvordan han ber de unge sette fokus på hva de drømmer om å bli. Han kaster begreper som "arbeidsledige" i søppelbøtta. "Ungdommen er på vei til jobb". Jo visst er det et stykke frem, men de er ikke ledige, de er på vei. Eddi vrenger de stigmatiserte, negative holdningene. "Ungdommer som dropper ut av skolen er ikke tapere, slik media og politikere hevder. Men kommende gründere som skal skape arbeidsplasser til de som fullfører", hevder optimisten. Og jeg kjøper hans argumenter til fulle. Han skaper optimisme blant "taperne". Han vrir det negative til det positive, og det gir håp og optimisme

Vi har også snakket med Start-treneren. Tørum forteller om et nødvendig, optimistisk fokus for å lykkes. Det å tro at laget

er dårligere enn motstandere, er å gi opp. Vi har også et intervju med Rita Nilsen, gründeren bak Retretten, et syv-dager-i-uken værested for rusavhengige som ønsker rusfrihet. De får behandling med akupunktur. Rita har selv en bakgrunn som tung avhengig. Veien dit hun er i dag har gitt henne tro på at det nytter, og hennes tro gir optimisme til andre med avhengighetssyndrom.

I Gatemagasinet nr. 12 droppet vi fem på gata. Grunnen var at jeg ikke fant noen som kunne svare på spørsmålet om hvordan de definerte tøff kjærlighet. Etter at jeg fikk spørsmålet "er det slik kjærlighet punkere driver med", fant jeg at noen av mine spørsmål rett og slett ble for vanskelig å ta på sparket. Derfor har jeg valgt å stille spørsmålet om optimisme til noen av dem jeg følger på det sosiale mediet Twitter. Jeg håper imidlertid at vi etter et par runder med dette forsøket, vil vi gå tilbake til nærkontakt med folk på gaten, både i Aust-Agder og Vest-Agder.

Den 4.september skal vi feire gatemagasinet fireårs dag. Vi hadde håpet på et flott forspill til en støttekonsert i Domkirken på Nedre Torv hele lørdagen, sammen med trykkeriet, Osigraf, som vi har samarbeidet tett med i alle disse årene. Parkvesenet skal imidlertid holde blomsterdag samtidig, og den samme etaten fant dermed at de ikke kunne dele Torvet med oss. Etter noen dager med furten pessimisme over tapte muligheter, leter vi nå etter alternative plass å holde forspill. Støttekonserten i Domkirken vil bli en opplevelse for oss som arrangerer og ikke minst for de publikummere som fyller Domkirken. Sett av denne kvelden!

Det har vært mye fokus på gatemagasinet økonomi i løpet av disse årene. Jeg kan imidlertid slå fast at det ikke blir nedleggelse med det første. Mange stiller opp for å bidra til å dekke tapet av reduserte bevilgninger. Radio Sørs konsert gav oss 10000 kroner i kassa, og vi håper på at bedrifter etter hvert finner det nyttig å kjøpe støtteannonse plass i magasinet. Det ligger mye godt samhold i å støtte en god sak. I tillegg til at bedrifter får profilert sin støtte, vil jeg bidra med å komme på arbeidsplassen for å fortelle litt om Klar.

Stoltenbergutvalget kom med sin rapport om narkotika, og en innstilling om hvordan en bør løse problemene. Jeg var på stortinget i et åpent møte med Thorvald Stoltenberg som svarte på spørsmål om denne innstillingen - som råder politikere til å gjøre alt det de ikke har gjort før. En julenisse gave til alle som sliter. I innledningen til rapporten siterte utvalget en kvinne: "Kanskje er det når det bare er livet igjen å miste, og døden ikke skremmer deg lenger, når rusen ikke gir deg fri, men blir mer fiende enn venn - kanskje er det da tankene begynner å lete etter en vei som kan gi deg fri fra det som en gang ga ro og frihet".

Og det er slik det har vært for mange av oss. Helt i bunnen av min eksistens, i all min håpløshet, gav jeg opp de gamle løsningene og søkte hjelp til å finne nye. Det var i avgrunnen jeg fant håpet, og i håpet lå troen og i troen på at livet var der også for meg, fant jeg optimismen.

Ikke glem at www.klar.as har en nettbutikk.

Oddmund Harsvik
Ansvarlig redaktør

MUSIK ALSK STØTTE TIL KLAR

Meningen var å lage en festkveld for medarbeidere og sponsorer til Radio Sør. Det endte opp med en heidundrendes konsert - der billettinntektene i helhet går til Gatemagasinet Klar.

-Like mye som å bidra økonomisk, ønsket vi å sette gatemagasinet arbeid på dagsorden, uttalte Pål Lomeland i Radio Sør til Kristiansands Avis.

Både undertegnede og andre bidragsytere i Klar setter stor pris på dette, og vi ber selgerne ta det til seg. Det er deres fortjeneste at byen ser så positivt på tiltaket. Dere flotte oppførsel har sjarmert hele byen.

De har bevist at folk fra utstøtte miljøer er verdt å satse på. Radio Sørs fokus og støtte gir bekreftelse på egenverdi! Undertegnede var selv tilstede under konsert. Vi nøt musikken og stemningen. Dette ble en festkveld, med et fokus vi setter stor pris på.

red

GATE MAGASINET FIRE ÅRS DAG

Lørdag 4.september vil vi feire Gatemagasinet Klars fireårsdag. Det mangler en del på at alt er på plass. På grunn av kollisjon mellom parkvesenets Blomsterdager på Nedre torv, får vi ikke bruke den plassen til forspill til hovedfeiringen med en støttekonsert i Domkirken klokken 19 til klokken 21. Følgende artister er klare til denne konserten:

Klars egen Hans Christian Krogh, Dag Ringstad-band,

Nina Munksgaard og Hallingdal-søstrene Tove og Anita Bøygaard. Tove har hatt en rungende suksess med singelalbumet sitt i år, og sammen som bandet Bøygard har de to flotte søstrene gitt ut to kritikerroste album. I tillegg har vi fått tja fra en av byens store nasjonale musikere, men vedkommende trenger noen uker for å bekrefte at det er mulig å stille. I tillegg vil vi få med en til.

Hvem blir en overraskelse

både for dere og oss. Sett allerede av denne lørdagskvelden til en flott konsertaften i Domkirka. Vi kommer tilbake med annonser i lokalpressen med nærmere beskjeder om hvor forspillet holdes på dagtid. Her vil vi sammen med trykkeriet som har spilt på lag med Klar i disse fire årene, Osigraf, stille med stand, lokale musikere og aktiviteter fra klokken 11 til klokken 15.

Feir dagen sammen med oss!

PÅ BARRIKADENE FOR KVADRATUREN

Det er ikke hvem som helst som orker å stå midt i mediestormen der journalistene kappes om å spå Kvadraturens undergang – der politikerne helst vil tømme byen for biler og kunder, og Sørlandssenteret stadig sender skremmeskudd som: Vi øker og øker i omsetning og skal vokse inn i himmelen!

TEKST: **LEIF STRØM**
ILLUSTRASJON: **LEIF STRØM**

Greier du å beholde optimismen i et slikt bilde Harald Andersen i Kvadraturforeningen?

Ikke noe problem. Hadde jeg bare tatt til meg det negative kunne jeg nok blitt betenkt, men heldigvis er det så mange lyse og positive sider ved Kvadraturen at vi ikke har noen grunn til å dekke.

Vi har en liten nedgang i omsetningen akkurat nå, men så må vi også huske på at Kvadraturen har et sterkt utgangspunkt som det største handlestedet på Sørlandet. Snart står NAV-bygget klart, Kilden, Aquarama, nye Fønix og nye parkeringshus. Samtidig er flere boligprosjekter på gang. At det blir flere faste arbeidsplasser og beboere i byen betyr flere kunder og fart på omsetningen. Det er de som bor her og jobber her som handler mest i forretningene i Kvadraturen. I disse dager strømmes jo også turistene til byen. Sterkere satsing på kurs/konferansebyen Kristiansand vil gi viktige ringvirkninger til handelsstanden.

Politisk vilje?

Ikke glem at vi har en av landets mest kjente handlegater med et yrende folkeliv. Markens er jo nesten like kjent som byen, og turistene elsker å vandre og handle her. Vi mener også politikere må se nødvendigheten av å tilrettelegge for kontorarbeidsplasser i sentrum, og da er parkeringsmuligheter viktig for å kunne lykkes.

Sørlandsparken snakker om seksten prosent økning, mens dere faller. Hva vil dere gjøre?

For det første er jeg ikke særlig imponert av seksten prosent økning – jeg hadde ventet mye mer med den enorme utvidelsen som har foregått i Sørlandsparken i de siste år. Jeg tror nok det er mange butikker i Sørlandsparken som også merker en skjerpet konkurranse. Vi vet at størsteparten av økningen i parken er hos de store sportskjedene og dagligvare. Det vi vil satse på i byen er mer mangfold gjennom våre kjeder og nisebutikker. Det vil komme flere kjøpesentre og magasiner, samtidig som at de koselige handlegatene vil klynge seg i butikker/caféer og andre virksomheter mot definerte målgrupper. Og ikke glem stemningen i byen. Opplevelsene. Atmosfæren.

Serveringsstedene og kulturtilbudet er med på å gi byen liv og urban stil – dette kommer i tillegg til shoppingopplevelsen.

Vår egen stil

Hvordan skal dere trekke meg til byen når Sørlandssenteret har alt – billigere?

For det første har de ikke alt – og i hvert fall ikke billigere. Det vi må vinne på er mangfold og spesialiteter. Våre butikksjefer må rett og slett være enda flinkere enn butikksjefene på sentrene. Selv om de er i en kjede, må de jobbe mot å tilby noe mer, noe som frister kundene; spesielle tilbud, modeller og service utenom det vanlige. En skobutikk i byen må være annerledes ved å ta inn merker man ikke finner andre steder, interiørbutikkene må også tilby andre ting enn det du kan få overalt. Det skal være en fest å gå i byen! Her treffer du mennesker, setter deg ned for en prat og rusler fra butikk til butikk...er du klar over at det er over tre hundre butikker i Kvadraturen? Har du besøkt alle?

Skiftekonduktør Andersen

Har du fått pågangsmotet og optimismen din fra din fødeby Bergen?

Mulig det. Nå er jeg født i Oslo, men jeg vokste opp i Bergen. Rettere sagt i Åsane litt utenfor sentrum. Det er ingen tvil om at jeg ble preget av omgivelsene.

Og det er litt av en ryggsekk Harald kan vise til i arbeidslivet. Etter russetiden fikk han en blanding av skolegang og praksis i NSB. Jernbaneskolen omfattet alt fra å selge billetter, være skiftekonduktør (koble vogner), elektronisk sporveksling og mer teoretiske fag. Det var en perfekt overgang fra skole til arbeidsliv. Han ble jernbanefullmekting i en alder av tjue år. Militæret tilbrakte han i Vardø – en by med tre tusen innbyggere.

Det jeg husker best fra Vardø var en utrolig gjestfrihet, midnattssol og beinhard vinter. Vi hadde tau mellom militærhusene slik at vi skulle finne veien i snøstormene.

En markeds mann blir til

Tilbake i NSB jobbet han med pakketuren "Norway in a Nutshell". Et turistfremstøt i mange land. Han var mye på messer både hjemme og ute. Så fant

han ut at han trengte mer formell utdanning og tok høyskole i markedsføring IHM Business School. Det ga en bredere innsikt i salg og markedsføring.

Hvordan havnet du på Sørlandet?

Jeg ble engasjert som markedsansvarlig for Krengetog-prosjektet i NSB. Jeg var ansvarlig for alt fra å finne riktig navn (Signaturtoget) til konseptet om bord – farger, priser osv. Intens jobbing med store reklamebyråer og andre internasjonale selskaper. Signaturtoget skulle først dras i gang på Sørlandsbanen. Plutselig en dag ble jeg spurt om å bli regionsleder for Sørlandsbanen, og da flyttet vi hit.

Toget mistet farten

Alt var rosenrødt og gikk på skinner inntil en dag da jeg fikk en tragisk telefon: "Vi har røket en aksling på toget (hjulboge)". Fullt oppstyr, farten på togene gikk ned til nivået før Signaturtoget og mye av ideen og prestisjen forsvant ved en kvalitetsbrist hos togbygger. Jeg var en av to personer som fikk lov til å uttale oss om saken. Spørsmålene haglet fra media og kunder. Hadde vi presset farten for hardt? Hadde alle togene samme svakhet...? Jeg synes vi løste saken på en god måte. Etter et halvt år valgte jeg likevel å si opp stillingen. Jeg følte at NSB-satsingen ble satt mange år tilbake, og andre krefter burde slippe til.

Optimistisk på Sørlandets vegne var jeg med på gjennomføre Sørlandet i 100. Jeg mente da som nå at vi har behov for å gjøre sørlendingene stolt av sin egen landsdel.

To spennende år drev vi prosjektet. Jeg lærte mye om Sørlandet og fikk kontakt med en rekke store sponsorer, kommunale ressurser og forretningsdrivende.

Ikke glem at vi har en av landets mest kjente handlegater med et yrende folkeliv. Markens er jo nesten like kjent som byen, og turistene elsker å vandre og handle her

Opp og ned med Start

Det hjalp meg i min neste jobb som daglig leder i Start. Da jeg fikk tilbud om jobben måtte jeg svare: Jeg var fotballinteressert, men hadde aldri vært på en Startkamp. Det spilte ingen rolle. Min jobb skulle være å rydde opp og drive klubben. Det sportslige fikk andre ta seg av. Soler og Ravnaas ga meg en skikkelig rundtur med intervjuer og prøver.

Men jeg fikk jobben, og ble lenger i den enn noen annen leder i klubben både før og etter meg – fem og et halvt år. En fantastisk periode med store utfordringer, tre år i Tippeligaen, sølv og sjetteplass, et fantastisk opprykk fra

førstedivisjon til Tippeligaen og planlegging og utbygging av Sør Arena til Norges beste arena. Sjelden en kjedelig dag på jobben. I dag - tre år etter - banker hjertet like mye for Start.

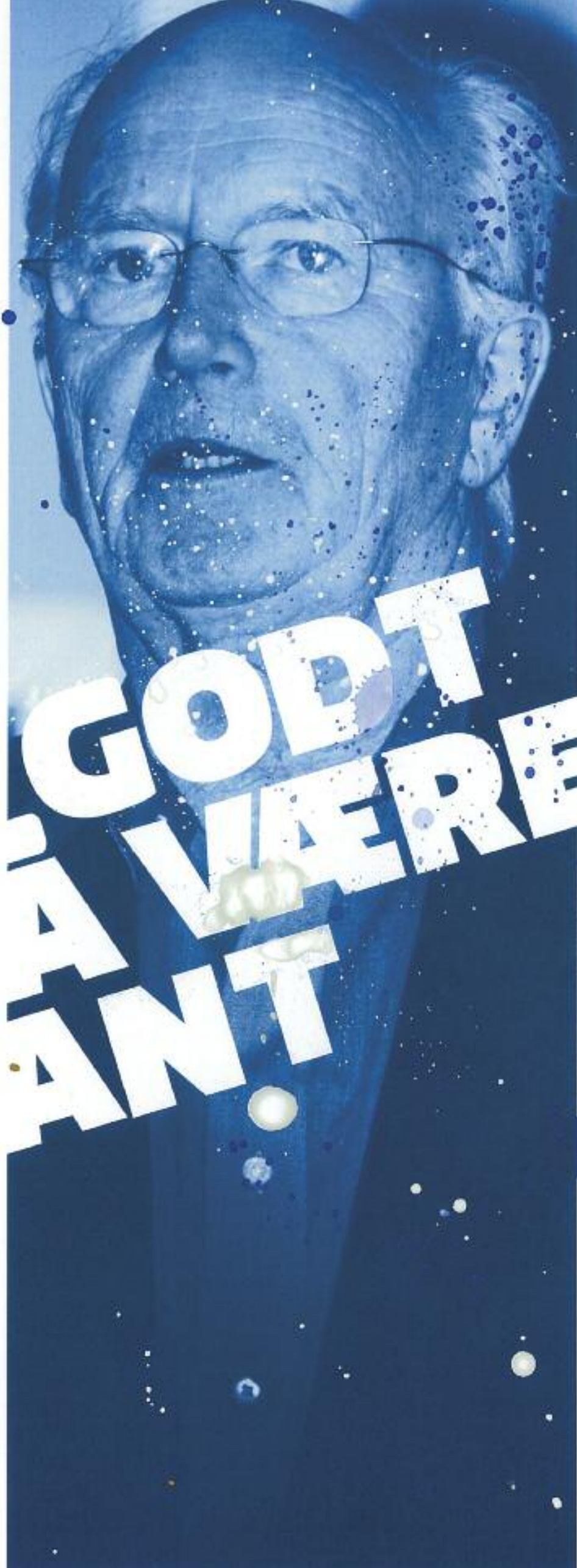
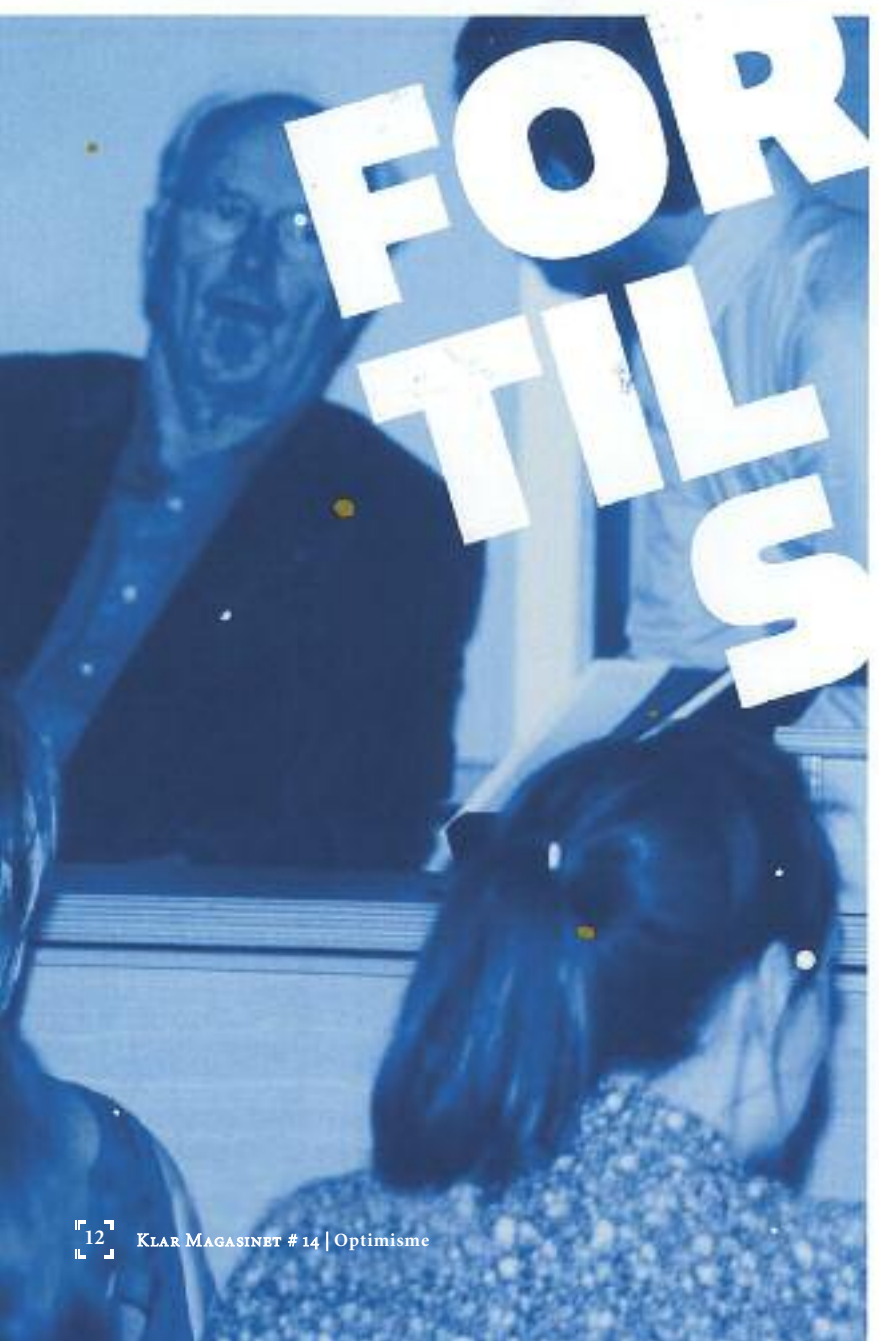
Fremtiden blir spennende

Hva blir din største utfordring fremover?
Å tydeliggjøre Kvadraturens stilling i bybildet. Få politikerne til å tenke mer langsiktig. Vi er alle glad for at vi har Sørlandsparken og Sørlandssenteret. De er viktige for landsdelen. Men vi må samtidig huske at de skulle være en avlastning for Kvadraturen. Det var klart helt fra utredningen av prosjektet. Hvor langt går begrepet avlastning? Vi er ute etter balanse i dette forholdet.

Slik det ligger an nå vil Sørlandsparken om noen år være fem, seks ganger større enn oss. At det blir overetablering er det vel ingen tvil om, men vi må samtidig klare å ta vare på Sørlandets hovedstad – Kristiansand.

Med alt det nye som skjer i byen føler jeg at Kvadraturen har en lys fremtid. Men det kommer ikke av seg selv. De forretningsdrivende er klare – vi kommer til å få flere magasiner og klynger av butikker som vil fenge hos mange målgrupper. Kvadraturen utvikler sin personlighet og vil vinne på det.

Bare følg med! Jeg er virkelig optimist på Kvadraturens vegne.

FOR GODT
TIL A VÆRE
SANT

Når noe synes være for godt til å være sant, så er det som regel det. Dette er en godt læresetning, og Stoltenbergutvalgets innstilling er for god til at den blir gjennomført

TEKST OG FOTO: **ODDMUND HARSVIK**

Det er så mye bra i denne innstillingen. Her florerer det med de aller beste tiltakene. Det virker som om rusfeltet har fått julenissen på besøk. Gjennom MO-sentrene skal rusavhengige over hele landet få sine behov dekket. Alle skal få øyeblikkelig behandling, boliger, ettervern og gjennom hele denne mangeårige prosessen, skal hver og en få sin personlige los som skal lyse vei. Det eneste feltet Stoltenbergutvalget ikke har klart å finne gode løsninger på, er hvordan de skal stoppe tilslaget av nye rekrutter til det tunge rusmiljøet.

Jeg var tilstede under et åpent møte med hedersmannen og politiker Thorvald Stoltenberg. Det er ikke tvil om hans gode intensjoner, hans omtanke og sympati med mennesker som har ramlet ned i den dype rusgrøfta.

“Jeg klarer ikke å la være å føle at hele innstillingen har ett eneste mål: Å få gjennomslag for heroinstøttet behandling!”

Vi er inne i det siste året av den store opprappingsplanen for rusfeltet, og vi ser at det i dag er lengre ventelister, færre behandlingsplasser i bruk. Og til tross for at mange tomme behandlingsinstitusjoner kan dokumentere å ha hjulpet hundrevis av rusavhengige

ut av helvete, er det slagordet ”vi har en ruspolitikk og et behandlingssystem som ikke virker”, som får gjennomslag. Dermed bygges en ny behandlingsform frem, bit for bit. Medikamentell behandling, nå også med heroin. Her er det mange i legemiddelindustrien som gnir sine hender!

Etter rusreformen i 2004, ble det en fordeling på arbeidsoppgavene mellom stat og kommune som har ført til nedleggelser av akuttavrusningsstasjoner og økte behandlingsskøer, men også en del goder.

Jeg vil bare minne Stoltenberg-utvalget om at det ikke vil bli helt enkelt og billig å bygge ned de gode kommunale tiltakene, for så å bygge opp nye statlige som skal erstatte de eksisterende, slik jeg forstår blir nødvendig for å følge opp MO-tanken.

Dette er i tillegg en: ”rapport om narkotika”, og en innstilling til å løse narkotikaproblemet. Når vi allerede nå ser hvor lange køer det er for å komme inn til behandling for alkoholavhengighet, så skjønner selv de som har tyngst for det at det vil bli få som får behandling. Det vil ikke være penger igjen til å drifte behandlingsinstitusjoner som gjennom år har dokumentert at deres behandling virker.

Rapporten i seg selv skiller dessuten her avhengigheter som hører under samme behandlingsmetoder.

Vil det bli politisk gjennomslag for utvalgets innstilling om mottaks- og oppfølgingsentre, bedring av bo og aktivitetssituasjonen, sikre oppfølging av narkoavhengige under og etter fengsel, harmonisere regelverket for tvang, avvikle egenandelene for rusavhengige

og så videre? Jeg tror ikke det. Fordi politikerne rett og slett ikke vil bruke de pengene dette vil koste. De vil bla seg gjennom innstillingen.

Applaudere de gode hensiktene, blir rørt over de gode ordene, og bestemme seg for at selv om det meste er utopi, så må de belønne den gode hensikt med ja til noe. Og jeg er sikker på at det jaet vil bli for avkriminalisering av brukerdoser og økt bruk av medikamentell behandling, også med heroin. Og ikke minst enda mer nedtrapping på behandling som har ført til at flere tusen avhengige og syv ganger så mange familiemedlemmer har fått fred og verdighet inn i livene sine igjen. Så skråsikker er jeg at jeg herved ber politikerne legge seg det på minnet. For jeg vil når nedtrappingen begynner og medisineringsen effektueres gjenta og gjenta: ”Hva var det jeg sa”!

Jeg er glad i julaftener, der nissen kan komme og oppfylle noen av våre ønsker. Men når julekvelden er omme og hverdagen siger innover oss igjen, må vi ta fatt i realitetene. Min oppfordring er: Få satt ned en komité, et utvalg som kan vurdere de ulike behandlingstilbudene vi har. Få evaluert disse og sats på det som fungerer. Bruk penger på forebygging og holdningsskaping. Det er denne biten som er viktigst.

Prøv å få satt sammen en helhetlig og god rushelsepolitikk. Bruk gjerne Stoltenbergutvalgets modell. Her er mye bra og en del realisme i forslag til boliger og oppfølging, men bygg på det som er etablert. Vi har en masse som funker, bare det blir bevilget penger til at vi kan bruke det. Det vil uansett bli billigere enn det som er innstilt.

Min appell, rettet spesielt mot dere som er unge: Vær i livene deres, både de gode og vonde dagene. Hver enes

NÅR FØLELSER ER SYKE

Vi sykeliggjør normalfølelsene og vi utvider medisinsbegrepet til å gjelde det som før ble sett på som gatenarkotika. Vil kommende generasjoner bli sykelig medisinhengig?

TEKST: **ODDMUND HARSVIK**
FOTO: **ODDMUND HARSVIK**

Tristhet blir automatisk betegnet som depresjon, ja selv den mest naturlige og sunne melankoli blir ensbetydende med å ha møtt veggen. En nær bekjent familie i USA har en 12 år gammel gutt som må begynne på lykkepiller fordi han har endret seg i takt med at han har kommet i puberteten. Også i Norge blir barn som ikke oppfyller voksnes krav om barns naturlige lykkeatferd satt på medisiner. I vår verden av medisinske definisjoner og diagnoser, hav-

ner det meste i sekker av utbrenthet, depresjoner, AD/HD og videre. Jeg sier ikke at det ikke er barn som har nytte av medisiner, eller voksne som har grunner til å føle seg utslåtte. Men jeg påstår at vi bruker hendelser i livet til å skaffe oss en diagnose, og at helsevesenet stiller opp for å medisinerer oss til å ha det koselig hele tiden.

Etter at LAR (legemiddelasistertbehandling) ble en realitet i Norge for 12

år siden, har mennesker som er avhengige av gatenarkotika gått bort fra å jakte etter stoff. De må skaffe penger til medisinen sin. Og da tenker de ikke på medisinen de får fra LAR, men på alle typer rusmidler som får dem bort fra virkeligheten.

Under et åpent møte med Thorvald Stoltenberg, kom jeg i snakk med en som i årevis har kjempet for å få cannabis som medisin til folk med ulike

te dag er en bit av et pussel som til slutt skal forme deg til å leve et fullført liv.

sykdommer. Og han henviste blant annet til parkis i en del stater i USA.

Også i USA er kjøp og salg av Cannabis ulovlig. 14 delstater har imidlertid vedtatt egne lover som tillater bruk av såkalt "medisinsk marihuana". Under president Bush risikerte man likevel å bli straffeforfulgt av nasjonale politimyndigheter. Obama-administrasjonen opphevet denne praksisen og tillot delstatene å skrive og håndheve sine egne lover. Det ligger sikkert mye bra i dette, men virkeligheten er et godt eksempel på hvordan sykdom legitimerer bruk av rusmidler:

I Delstaten Colorado ble det etablert hele 180 utsalgssteder i løpet av ett år. Konkurransen er hard, og det satses nå på bygging av butikkjeder som skal selge det eierne av kjedene selv produserer. Men viktigste av alt: Lovens bokstav sier at marihuana kun er tillatt til medisinsk bruk. Hvilke sykdommer må en ha for å kunne kjøpe cannabis i butikkene?

Jo, hodepine, menssmerter og skrivekrampe, er blant de mange godkjente diagnosene.

Dette eksempelet viser nøyaktig hva som skjer. Det er storindustri i lindring av sykdom, og det står sterke pengefolk bak diagnosene av sykdom. I Norge kjenner vi eksempler fra titusener av tilfeller opp gjennom årene, der friske mennesker er blitt avhengige av valium. Valium var en revolusjonerende pille da den kom i 1965. Den skulle hjelpe

alle triste husmødre til å bli lykkelige - helt uten bivirkninger. I tillegg skulle den få alkoholikere til å slippe å ha behov for alkohol.

Utallige mennesker tygde valium som peanøtter. Om de kunne bli avhengige? "Neida, vi har jo fått den av legen". Det har kostet samfunnet mange penger, og det er mange tragedier bak legenes lemfeldighet med dette flyktmiddelet.

Faren med medikamentell behandling er at den fratar pasienten et eget ansvar for å bli frisk. Jeg har kjent på kroppen hvor sykkelig trangten etter rusgifter kan bli, og jeg er ikke i tvil om at avhengighetssyndromet er en sykdom som alle kan pådra seg, bare de lever feil nok. Og vi, å ikke leve så feil at triste stunder i livet blir sykdomsforklart med diagnosen depresjon, for så å medisiner oss inn i avhengigheten.

HVILKE SYKDOMMER?

Hvilke sykdommer må en ha for å kunne kjøpe cannabis i butikkene? Jo, hodepine, menssmerter og skrivekrampe

Legemiddelindustrien har funnet mange medisiner som gir oss forlenget liv og økt livskvalitet. Men den andre siden av denne industrien, den grådige og menneskefiendtlige må vi passe oss for. Tristhetsepoker i livene våre bidrar

til så mye verdifullt og positivt. Vi blir tvunget til å gå i det ubevisste for å finne måter å se lyset på igjen. Det skaper kontraster mot de gode dagene og gjør disse enda bedre. Vi må ikke tillate at denne industrien stempler viktige deler av våre liv som ødelagte av sykdom. Medisiner er nødvendig, men bruk fornuft før du svelger den. Legen skriver den bare ut, det er du som putter den i deg.

Hva vi kaller for medisin er også viktig rent signalmessig. Mine barn vil vokse opp og få beskjed om at heroin er medisin. Alt som hjelper deg bort fra de triste dagene, er medisin. Og kriteriene for å ha en godkjent diagnose til denne medisinen vil bli utvidet i takt med køene utenfor legekontorene. Kanskje blir skrivekrampe nok?

Min appell, rettet spesielt mot dere som er unge: Vær i livene deres, både de gode og vonde dagene. Hver eneste dag er en bit av et pussel som til slutt skal forme deg til å leve et fullført liv. Når du kjenner at alt går på tvers: ta med deg ordene min gode venn Rolf fortalte meg en gang jeg trengte det:

"Det er forskjell på selvmedlidenhet og sorg". Grip fatt i sorgen, i den ligger der mange muligheter til å finne optimismen.

VÆR I LIVET!

MÅ TRENEREN ALLTID VÆRE OPTIMIST?

Mange trenere får sparken fordi resultatene er dårlige. Knut Tørum ledet Rosenborg til seriegull. Året etter kvalifiserte de seg til Champions League, og hadde en strålende start med 1 - 1 borte mot Chelsea, knepent tap mot Schalke og deretter 2 - 0 seier over Valencia! Likevel fikk han sparken.

TEKST: **LEIF STRØM**
ILLUSTRASJON: **LEIF STRØM**

-Det er selvfølgelig en underliggende historie, sier Tørum. Rosenborg hadde en trøblete start på sesongen, vi lå litt nede på tabellen og klubben var opptatt av at vi måtte nå Champions League året etter også.

I tillegg kom Eggen jr. inn med sine meninger. Det ble mye styr og frustrasjon. Til slutt var det så mange utenforliggende problemer at jeg måtte si i fra. Jeg ga beskjed om at dersom jeg også skulle være der neste år måtte det ryddes opp – "slik det er nå, taper både Rosenborg og jeg på det". Dagen før Valencia-kampen fikk jeg reisepass. Greit nok. Jeg fikk en fantastisk siste dag med seier over et av Europas beste lag. Men selvfølgelig var det trist at det var over. Likevel så jeg optimistisk på fremtiden.

Solid trenerutdanning

Knut Tørum er født bergenser, men flyttet til Sotra som åtteåring – dermed ble han stril. Han hadde en fantastisk barndom med foreldre som backet han opp hele veien. Mamma drev omsorgsarbeide for psykisk utviklingshemmede. Pappa var Hydro mann og hadde service på plattformene i Nordsjøen. Knut så tidlig at han ville drive med idrett, og dro til Oslo som tjuetreåring etter ett år i Songdalen. Han tok grunnfag i idrett – deretter mellomfag i trening, pedagogikk slik at han kunne bli gym.lærer – og et halvt år i idrettspsykologi.

-Jeg var i Stabæk først som juniortrener og lignende i 2000 - deretter som hjelpetrener for A-laget i fire år. En periode var jeg jentetrener. Var blant annet med damelandslaget som vant OL-gull i

Sydney i 2004. Jeg var hovedtrener i Moss da Rosenborg ringte. Oppholdet i Moss hadde vært utrolig hyggelig, men Rosenborg virket som den ultimate utfordringen der og da. Jeg ble ansatt som assistent trener. Første dagen på jobben innebar hjemmekamp mot Real Madrid. Dessverre tapte vi – ufortjent. De var dårligere enn oss, men var effektive.

Farlig behagelig

-Senere – etter et tap for Start i 2006, ble hovedtrener Per Mathias Høgmo sykmeldt. Jeg måtte dermed overta som vikar. På høsten overtok jeg som hovedtrener. Det gikk bra. Laget vant gull i serien.

- Etter at jeg sluttet i Rosenborg drev jeg med helt andre ting i ca ett år. Det var litt farlig for jeg ble bortskjemt med

-Skal jeg svare på inngangsspørsmålet ditt – om en trener må være optimist? Ja, jeg tror det. Men optimismen må være ekte. Treneren må få spillerne til å tro at de kan mestre, og at laget har ressursene som skal til når kampen starter.

helgefri og god tid til familien. Etter hvert ble imidlertid fristelsen for å komme tilbake for stor – jeg ville bevise at jeg dugde. Da Start ringte var jeg ikke i tvil. At familien også var positive talte minst like mye.

Ekte optimisme

- Skal jeg svare på inngangsspørsmålet ditt – om en trener må være optimist? Ja, jeg tror det. Men optimismen må være ekte. Treneren må få spillerne til å tro at de kan mestre, og at laget har ressursene som skal til når kampen starter. Det finnes selvfølgelig ting man ikke kan få gjort noe med, men til det man kan påvirke vil en optimistisk holdning tilføre positiv energi.

- Man får fra tid til annen en lei beskjed – da kan man jo velge å gå i kjelleren eller ta en offensiv inngangsvinkel. Jeg mener jeg er flink til det. Men man skal også ta seg til å være skuffet og lei seg. Enten det gjelder et tap på banen eller når man møter bøyger i livet. Det er viktig å kjenne på følelsene sine. Så skal man ta den tiden det trengs for å bygge opp entusiasme og optimisme igjen.

- Alt må være ekte. Man må ha lyst til det. Optimisme må jobbes med for å gjennomført ting og for å bygge videre på det man har oppnådd.

Familietragedie

- I min tid i Trondheim fikk min kone og jeg en dødfødt sønn. Vi visste om det, derfor ringte jeg en venn som hadde opplevd noe lignende. Han sa at jordmoren hadde strammet han opp og sagt at de burde tilbringe en natt sammen med sin døde datter. De ble bedt om å nyte den tiden sammen med ungen sin, ellers ville de angre resten av livet. Som sagt så gjort, og han fortalte om en fantastisk flott opplevelse. Det hjalp oss også. Vi hadde gutten mellom oss den første natten, og selv om det var trist og leit – ble det en fin opplevelse.

Noen må alltid gå

- Hva med å gi enkeltspillere negative beskjeder?

- Vel, det er aldri hyggelig, men vi har valgt dette yrket selv. Det er et yrke der prestasjoner kvalifiserer til kontrakt. Det jeg kan gjøre er å være ærlig og tydelig i alt jeg sier. Noen må alltid gå –

det er livet i en fotballklubb. Det er absolutt lov å være skuffet, men jeg forventer at spilleren tar tak i det og jobber hardt på trening. En spiller som Kleiven var skuffet i fjor med lite spilletid – i hele vinter og vår jobbet han solid og målrettet. Nå er han en av lagets beste spillere.

- Det triste og lei stjeler energi – men da er det aldri en god løsning å dveler ved det for lenge. Det er bedre å gå inn i det triste og leve seg gjennom det. Å fortrenge eller late som det ikke er der, gjøre at sorgen setter seg og varer lenger.

Utdanning

- Gjør Start noe for å hjelpe spillerne etter karrieren?

- Vi legger tilrette for og oppmuntrer spillerne til å ta utdanning ved siden av fotballen (noen studiepoeng hvert år...). Vi har spesielt god dialog med høyskolen i Agder.

Klubben har i to år arrangert kurs for spillere og støtteapparat, som har gitt studiepoeng (ledelse og coaching). Dessuten følger vi opp unge spillere spesielt med tanke på videregående skole.

- Det er hevet over enhver tvil, at bekymringer over egen og familiens fremtid, ofte vil påvirke konsentrasjon og prestasjon hos den enkelte. Derfor er det viktig for spillerne å ha en plan for livet etter fotballen, og tidlig begynne forberedelsene til dette – enten det gjelder utdanning eller andre ting.

Alle har meninger om fotball

- Som trener er det ikke alltid enkelt å få sin mening gjennom. Det er mange som mener og vil bry seg. Mange er tett på laget og enkeltspillere, og alle har sin løsning. Det er viktig for meg ikke å se dette som en begrensning. Jeg ser det som min viktigste oppgave å skape et miljø i Start hvor vi vet hva vi kan forvente av hverandre. På den måten kan vi også evaluere hverandre, og korrigere adferden underveis – ikke lenge etterpå. Det skaper trygghet.

Skader og lite hvile

- Topp sesongstart for Start – deretter har det gått nedover. Hva har skjedd?

- Vi har hatt et meget høyt toppnivå

med fart og effektivitet, men bunnivået er til tider pinlig lavt. Mange skader har forstyrrer opplegget. Det er små variasjoner som fører til at spillet stopper opp. Vi var også litt uheldig med kampoppsettet en uke med tre kamper på få dager. Vi fikk hele uken en dag mindre hvile enn motstanderne – det påvirket oss mentalt og fysisk. Vi ble slitne utover i andre omgang. Når man er sliten tenker man mer, bytter ut sollyset og vinnerlysten i hodet, med skygge og frykt for konsekvenser. Optimismen forsvinner.

Dyrke det positive

- Det er klart det er tøft å tape en kamp mot Tromsø to minutter på overtid. Vi hadde jo poeng mot serielederen i "lomma". Lillestrøm tok oss i andre omgang etter at vi hadde ledet 2 – 0.

- Etter slike kamper kan det ta litt tid før optimismen kommer tilbake. Det viktigste er å ta vare på det som var positivt i kampen. Det kan bygge opp positive følelser igjen. Etter kampen mot Tromsø var jeg både stolt og skuffet på en gang.

Dette intervjuet ble gjennomført samme dag som tredje runde av cupen skulle spilles. Motstander Sandnes-Ulf. Seks tippeserielag var allerede slått ut av cupen – hva tenker Start i en sådan stund?

- I dag gjelder det å vekke lysten til å vinne – legge frykten til side. Vi har alle muligheter. Alle kamper er spesielle – enten vi møter Rosenborg eller Sandnes-Ulf. Det spesielle i dag er at vi må viske bort divisjonsforskjellene, jobbe hardt for hverandre og være effektive.

- Vår utfordring er at vi har dårlige resultater i cupen. Vi har sjansen nå. Vi må være grunnleggende optimistiske sammen. Ha tillit og tro på hverandre. Mistillit er ødeleggende. Men utfordringen med å møte et antatt svakere lag er at tilliten må balanseres. Undervurdering er absolutt forbudt!

FRA HELVETE OG TILBAKE TIL LIVET

”Retretten” er en god beskrivelse på Rita Nilsens liv som prostituert og rusavhengig, til i dag å legge til rette for at andre rusavhengige kan foreta en retrett, fra rushelvete tilbake til livet.

TEKST: **ODDMUND HARSVIK**

FOTO: **ODDMUND HARSVIK**

Vi kunne ha skrevet mange artikler om Ritas liv, boken har hun skrevet selv: “En alkoholikers dagbok”. Men her skal vi forholde oss til Ritas hjertebarn, Retretten.

Ifølge Retrettens brosjyrer og infosider i Internettet, er de en livssyns og politisk nøytralt brukerorganisasjon. De har som formål å gi hjelp til de som sliter med alkohol- og tabelett-misbruk, slik at de kan gi hjelpen videre til andre. Også pårørende får behandling for sin medavhengighet. Tilbudet er helt gratis. Vi støttes økonomisk av Oslo kommune (RME) og Sosial og Helsedirektoratet (HDIR). Jusitsdep., Scheiblers legat, Gjensidigefondet og UNISTIFTelsen. Alle ansatte og frivillige medarbeidere, er tidligere rusmisbrukere med flere år rusfrihet og pårørende av som har fått bearbeidet det de sliter med i forhold til rusavhengigheten til en i nær familie. Også tidligere straffedømte som har etablert seg med egen bolig og jobb bidrar. Men rusavhengighet, medavhengighet eller fengselstraff er nødvendig kvalifikasjon for å bidra. Rita har flere medarbeidere som ikke har slik bakgrunn, men som likevel ønsker å støtte Retrettens arbeid.

SÅ EN ANNONSE

-Hva er bakgrunnen til at du falt for denne behandlingmetoden. Så vidt jeg kjenner til kom du ut av det gjennom terapeutisk behandling?

-Jeg selv startet i 12-trinnsbehandling, gikk mye i selvhjelpsgrupper, men etter hvert som jeg fikk utdanning fikk jeg en annen innsikt som i dag hjelper meg til å hjelpe andre - og i det hjelper jeg meg selv også.

Utdannelsen Rita gikk på var klassisk akupunktur. I et magasin for rusfeltet hun en annonse fra en representant for NADA UK at han skulle ha et kurs i et akupunkturavgiftningsprogram for rusavhengige som også hjalp for abstinenser.

-Jeg fikk skrapa sammen penger og opplevde innholdet i kurset svært positivt.

BYGGET PÅ EGET SAVN

Dette utviklet seg videre, selv om det var vanskelig. Ritas erfaringer fra å bli nykter, uten nettverk, penger til behandling sto hun som så mange andre uten ettervern.

-Fordi jeg hadde 25000 av en billighetserstatning, så hadde jeg nok til grunnutdanning i helhetsbehandling med alternative metoder, som akupunktur og soneterapi. Fordi jeg selv fikk dette intensivt hver sjette uke i min utdanning, maktet jeg også å holde meg

nykter. Jeg hadde mange ubearbeidede traumer og slet voldsomt med depresjon, behandlingen hjalp meg. Jeg visste at jeg ikke var alene med å slite sånn, og derfor grunnla jeg Retretten. Den er bygget veldig mye på de savn jeg hadde: Det å kunne komme et sted hvor jeg kunne være trygg og samtidig hos folk som visste hvordan det var å være meg. Og at jeg kunne komme uten å måtte brette ut livshistoria mi, jeg kunne komme når jeg hadde tid og det ikke skulle koste noe. For penger hadde jeg ikke da jeg ble rusfri.

DET HANDLER OM Å SLIPPE

I tillegg til akupunktur og soneterapi, samt østlig medisin, tok Rita grunnmedisin (teorien på sykepleienivå), og har en fordypning i avhengigheter, atferd og reaksjonsforstyrrelser. Det meste av utdannelsen har hun fra Sverige, Danmark og USA.

-Har du satt deg fremtidige mål?

-Jeg har ikke annet mål i livet enn å holde meg rusfri så jeg ikke mister det jeg har i dag. I dag har jeg en jobb jeg føler er meningsfull, jeg har orden på økonomien min og bor trygt. Jeg klarer mer og mer og forhold

de meg til storsamfunnet på storsamfunnets premisser og det gjør livet lettere for meg.

-Det største ved jobben min er at jeg får følge folk fra stadiet HÅPLØSHET til at de får orden i livene sine og kan være sammen med dem de er glad i. Det gir et voldsomt kick!

-Som sagt er det viktig for meg å kunne makte å forholde meg til alle mennesker, slippe å isolere meg eller bare være sammen med mennesker som var like destruktive som jeg selv var.

Det gjør livet mitt svært innholdsrikt og derfor så får jeg ikke så mye rustanker eller ønske om å ruse meg. I Retretten pleier vi å si: Det handler ikke om å slutte å ruse seg, men å få en mulighet til å slippe.

KUNNSKAP OG AKUPUNKTUR

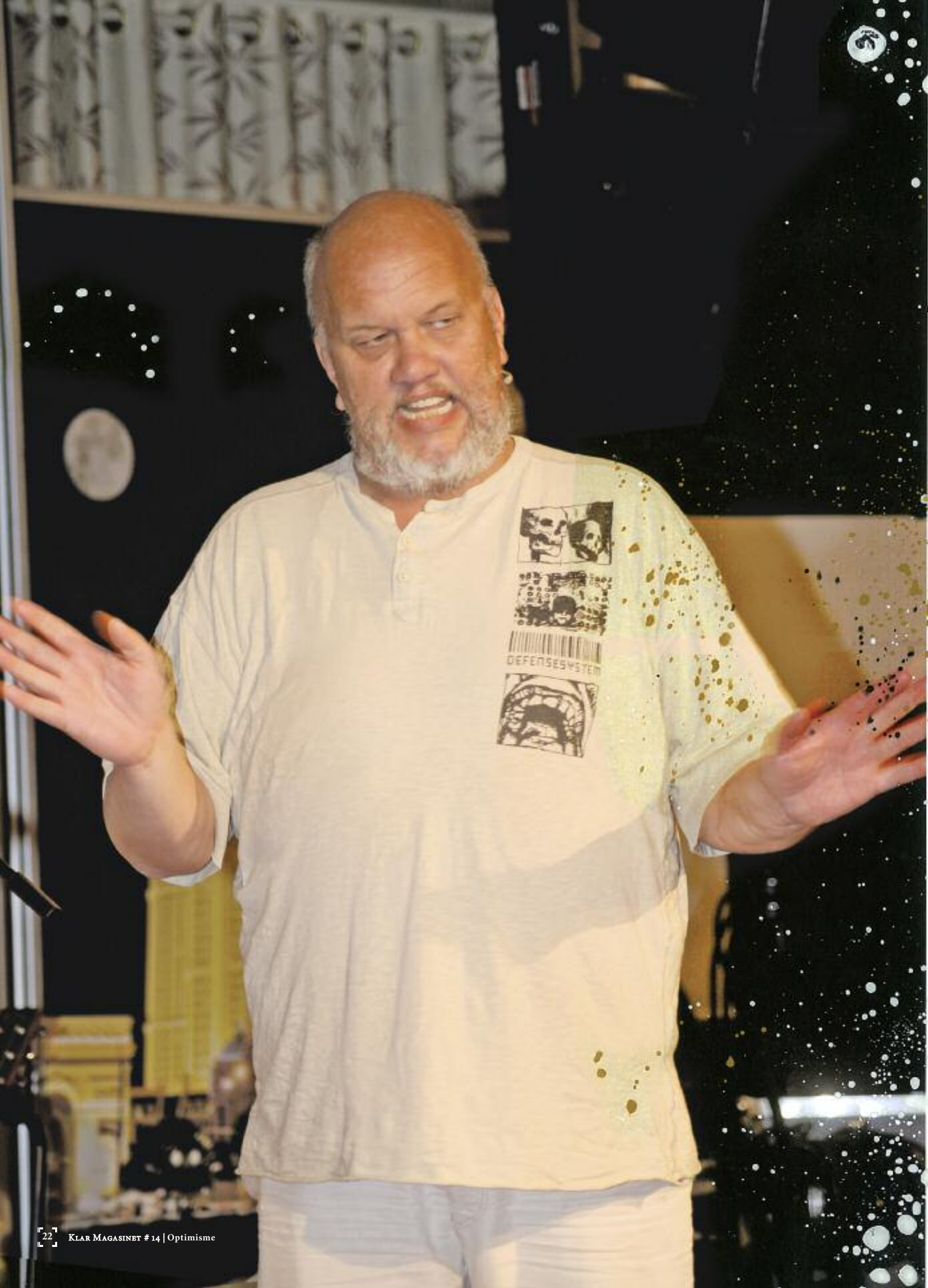
Gjennom egenerfaringer fra å komme tilbake i livet, vet Rita hvor vanskelig det kan være å få rydde opp i gammel dritt i den byråkratiske jungelen. De tilbyr derfor brukerne å ta kontakt med det offentlige hjelpeapparatet, søknadsskriving og lignende. En annen viktig jobb er å være ører som lytter til en som trenger å bli hørt, og øyne som ser når noen har behov for å bli sett. Gjennom NADAs akupunktur lindrer uro og andre plager.

NADAs akupunkturprogram er relatert til øret, og det er et standardisert

program med fem nåler i hvert øre. Programmet brukes innenfor helse- og omsorgssektoren verden rundt. Det er blitt brukt i mer enn 40 år innen rus, psykiatri og kriminalomsorgen som et supplement til annen grunnterapi.

For de som sliter med avhengighet, er ANTA-gruppen hoveddelen for hele programmet. Dette er et intensivt kurs som går over fem uker, fire dager i uken, fem timer daglig. I denne delen lærer den avhengige mer om sykdommen, avhengighetssyndromet. Og om de ulike faser av abstinenser, og de 10 mest kjente tilbakefallssignalene. Den siste uken i programmet, tilbys pårørende å bli med en helg for å lære mer om programmet. Det tilbys også oppfølgingskurs for tidligere deltakere i ANTA-gruppen og pårørende. For de som ønsker å lese mer om programmet, kan gå inn på www.retretten.no

FATTIG NORGE MOBIL- ISERER

Organisasjonen FattigNorge arrangerte sitt årlige seminar i Trondheim, også i år mobiliserte de engasjerte og kunnskapsrike forelesere. Pøbelgeneralen og optimisten, Eddi Eidsvåg, ble velfortjent kåret til "Årets fattigmann".

TEKST: **ODDMUND HARSVIK**
FOTO: **ODDMUND HARSVIK**

Det ble en godt start på seminaret da Åge Aleksandersen troppet opp med gitaren og fremførte "Maria Magdalena". Så fulgte temaer som gjeldsanering, brukerorganisasjoners og brukeres erfaringer, både positive og negative.

Steinar J. Olsen foredro via Skype om Stormbergs bakgrunn for etisk handel og engasjementet for å gi folk som holdes utenfor arbeidslivet, enten det skyldes handicap, urent rulleblad eller rus, en sjanse. Bedriften har 25 prosent av de ansatte fra disse gruppene.

-Den tillit vi gir dem, gir grobunn for lojalitet til bedriften, fastslo Olsen.

Avtroppet byombud i Kristiansand, Kim Henrik Gronert var invitert for å snakke om utstøttes rettigheter. Han fikk applaus for de positive endringer hans engasjement har ført til. Og han fikk støtte i at det må komme et Nav-ombud.

PØBLELPROSJEKTET ETABLERES

Innlegget som traff undertegnede mest å mageregionen, kom imidlertid fra eks-baker, eks-stand-up og nå pøbelgeneral, Eddi Eidsvåg. Han fortalte om hvordan pøbelprosjektet kom i gang. Om hvordan han gjennom en annonse i lokalavisen utfordret likestillingstanken ved å søke etter pøbler som lær-

linger. Han ville ha gutter, ikke jenter, og eneste kompetanse var at de skulle ha en drøm om å bli bakere.

-Jeg skulle få 10000 kroner hvis jeg fikk oppslag i riksavisene på denne annonsen, hvis ikke skulle jeg betale tredobbel pris for annonsen. Jeg kom på Tabloid, redaksjon21, på nyhetene i alle radio og tv-kanaler. Og jeg fikk advarsel fra likestillingsombudet fordi jeg utelukket jenter. Resultat var at jeg fikk 30000 kroner fra lokalavisen, ler han.

Eddi sendte et brev til likestillingsombudet om at han ikke godtok advarselen, og at han anså ombudet for også å skulle være ombud for gutter som hadde ramlet ut av skolen, for de som var på kjøret, og ikke bare for jenter. Han viste til at det blant lærlingesøkerne til hans bakeri var 87 prosent jenter, de fleste av dem gikk aldri videre i bakeryrket, men hang seg på kun for å skaffe poeng til andre studieretninger. -Jeg fikk et brev fra likestillingsombudet med beskjed om at de trakk advarselen. Brevet henger ennå på veggen på toalettet hjemme, humrer Eddi.

PÅ VEI TIL JOBB

-Nå må vi slutte med å kalle unge som faller ut av videregående for tapere, krever han med tyngde i stemmen. - Kjenner dere en gründer som har utdannelse? spør han, og gir selv svaret:

-Vi trenger at 10 prosent av de unge skal droppe ut av skolen, for å etablere arbeidsplasser til de som fullfører videregående og tar høyere utdanning. To av pøblene som kom inn som lærlinger, har overtatt og driver bakeriet mitt. De har 20 ansatte.

Eddi Eidsvåg er opptatt av å gi de utstøtte unge sjanser, og han mener at det gjør vi ikke ved å se ned på, stemple de som tapere. Han er opptatt av at de skal få mulighet til å realisere sine drømmer, og at vi må snu defineringen av mennesker for å oppnå dette.

-Det er ikke noe som heter arbeidsledig, nærmest roper han ut. Folk uten arbeid er på vei inn i ny jobb. Mine

pøbler som ennå ikke har kommet med i noe arbeidsprosjekt karakteriseres som "på vei til jobb". Og han trekker frem eksempelet "megleren".

FULGTE DRØMMEN

I Bergen ble Eddi koblet opp med en 22 år gammel ung mann. Han hadde ikke fullført ungdomsskolen og ikke satt sine bein på videregående. "Hva drømmer du om å gjøre da?" "Eg vil bli skipsmegler"! Javel tenker Eddi. Det er jo en likhet mellom folk i narkomiljøet og meglere. De er gode til å deale. Eddi begynte imidlertid prosessen med den unge mannen med å få ham plassert som vaktmesterlærling.

-Allerede etter en måned fikk jeg telefon om at oppdragsgiverne gjerne ville ansette den omgjengelige og arbeidsvillige mannen. Jeg kjørte ned for å gratulere han med jobben - med en årslønn på 350000 kroner.

-Takk for gode ønsker, men du Eddien; eg takka nei til den jobben eg.

-Takka du nei? Hvordan i all verden kunne du finne på det?

-Men Eddien då. Har du ikkje skjønt det?. Eg skal jo bli skipsmegler, ikkje vaktmester.

Det ble en lære fra livets skole for Eddi Eidsvåg. Han fikk gjort en avtale med skipsmeglerfirma. Etter en lærlingetid, kunne mannen komme inn på megler-skoler i Norge, men han ville inn på prestisjeskolen i Portsmouth, dit bare et par utvalgte fra Norge kommer inn hvert år. Og han fikk drømmen oppfylt, han kom inn ved skolen som lå øverst på ønskelisten.

PØBELPROSJEKTET TIL ARENDAL

-Etter bare noen måneder der, fikk jeg beskjed om at han hadde tatt sin første eksamen med topp karakterer. Det var da veldig som du kjører på, var det første jeg sa etter at jeg hadde gratulert ham. "Ja, men du skjønner det, Eddien, at eg har kasta bort så mye tid, eg må berre kjøre på og gripe denne muligheten. Ikke gjøre som de, de har vært her i snart fire år og ennå ikke tatt noen eksamen. De holder på med det eg er ferdig med, rusen", forklarte han og henviste til et par norske medstudenter - med bakgrunn fra de høyere lag i samfunnet.

-Jeg var innom meglerfirmaet der han hadde sin lærlingetid i forrige uke. Selv

om det er halvannet år til han er ferdig, har de skrudd opp navneskiltet hans på en av kontordørene. Her skal han være, i alle fall i plikttiden, og for ledelsen i firmaet; forhåpentligvis mye lenger.

Eddi er ikke redd for at han ikke skal få utplassert sine pøbler, som i hans definisjon er et uttrykk som stammer fra engelsk "people", menneske. Han forteller at de har 490 seriøse arbeidsgivere som har sagt ja til å ta imot pøbelungdom på ordinære arbeidskontrakter. Han skamroser Nav for den fleksibiliteten de har vist og viser. I tillegg har Pøbelprosjektet en svartebok av bedrifter som utnytter praksisplasssystemet. Nå skal Pøbelprosjektet etableres også i Arendal, i tett samarbeid med Nav. Overfor Klar gir Eddi Eidsvåg uttrykk for at han gjerne får på plass et prosjekt også i Kristiansand. Og Klar er Klar til et samarbeid.

Gatemagasinet Klar vil rose Georg Rønningen og hans stab for den evnen FattigNorge har til å samle politikere, fagfolk og organisasjoner til en felles front mot fattigdom.

Hvis man er støl i huden kan man bare smøre seg med tigerbalsam. Den virker fort, for moset tiger er ganske sterkt. **(Hege, 6 år)**

Kineserne kommer nok ikke til den vanlige himmelen. Kanskje de kommer til den syvende himmel? Eller til den himmelske freds plass. **(Ingar, 7 år)**

Den Hellige Ånd er Ånden som går. **(Thomas, 6 år)**

Å være engel er et typisk kvinne-yrke. **(Nora, 6 år)**

Hvis Gud hadde holdt det han sa om å la alle barna komme til seg, så hadde vi ikke trengt barnehager. **(Kåre, 5 år)**

Gud skrev et gammelt testamente før han døde. **(Karina, 7 år)**

Smuglere har tatt med seg bibler inn i Kina. Hvis de leser Bibelen der, kan de bli fanget og puttet i asjetten. **(Kai, 5 år)**

Gud liker dårlig at folk spiser epler. Da kalles det syndefall. Men han er nok bare grådig, og vil ha alle eplene for seg selv. **(Inge, 6 år)**

Du må aldri blåse en katt i øret, for hvis du gjør det fire eller fem ganger biter den deg i leppene. Og da slipper den ikke taket på minst ett minutt. **(Lisa 9 år)**

Det nytter bare ikke å støvsuge katter, ikke engang om de er aldri så møkkete. **(Aslaug 10 år)**

Man kan bruke gondol eller P-piller.

Katten min velger P-piller, men den skal steriliseres når faren min bare får et prosjekt i boks. Før det har han ikke tid. Katten min har forresten ikke hatt tid den heller. **(Mathilde 6 år)**

En fjert er en liten fugl med grå vinger. **(Stig 9 år)**

Kua parrer seg med oxen for å få kalver. Oksen gjør det fordi den har lyst. **(Sverre 6 år)**

Alle dyr kom på jorden før menneskene. Dyrene levde i ro og mak helt til menneskene kom og lagde veier, hus, hoteller og kondomer. **(Lars 10 år)**

Det er veldig typisk for en mor og gifte seg med en far. **(Isabel 5 år)**

Moren min sier at jeg går henne på nervene, enda jeg står helt stille. **(Sigurd 6 år)**

Det viktigste når man gifter seg, er at man har en god monolog. **(Karina 8 år)**

Tanten min har en sønn som ikke er hennes, men som er datteren til stefaren. Han er ti år og har Dow Jones syndrom. Han er veldig blid og litt klumpete og veldig positiv på en negativ måte. **(Linn Synnøve 7 år)**

Det kan hende at den man gifter seg med er feil person, at det bare var synsbedrag. Men da kan man bare skille seg og finne en ny og bedre. **(Jonas 8 år)**

Det kan være farlig å føde. En dame vi kjenner, ble lam fra anklene og ned etterpå. Jeg tror fortsatt hun har problemer med å bruke høyhalsa sko. **(Lisen 6 år)**

fra
8
barne
munn

PÅ TWITTER

Denne gangen bytter vi ut 5 på byen med 5 på Twitter.

Klar spør: Kan du si noe om optimisme?

Twitter er et sosialt medium på Internett. Der mennesker samtaler og utveksler erfaringer ved å bruke maksimum 140 tegn, samt blogger som vedlegg. Her får de fire-fem linjer.

1.

**Bjørn Einar Bjerke,
Søgne**

Bjerke vil gjerne holde seg til Twitter-formuleringen, 140 tegn, siden han representerer twittrerne:

-Optimisme er en nådegave man ikke fullt ut sanser kraften i før man i lengre tid har levd i fortvilelse og så endelig ser det gryende lyset.

@bebjerke

3.

**Hans-Christian Vadseth,
Søgne**

-Optimisme er ikke å se lyst på livet når ting går bra. Optimisme er å tro på at ting skal bli bedre når det ser mørkt ut. Å tro det sterkt, kan gjøre en forskjell. For i optimismen finnes kraft til endring. I optimismen finnes også trøst de gangene endringene ikke skjer: For neste gang, da...!
@vadseth

5.

**Steinar J. Olsen,
Kristiansand**

-Det ligger mye energi i det å være optimist. Jeg ser lyst på livet og tror at ting går bra. Jeg vet at det av og til kommer noen motbakker, men det at jeg ikke fokuserer på motbakkene før de er der, gjør at jeg har mer energi til å gå motbakkene når de dukker opp.

@SteinarJOlsen

2.

**Dagrun Eriksen,
Kristiansand**

-Jeg er glad jeg er litt lei av optimister. Det betyr antagelig at jeg har optimister rundt meg. Det er bra. Optimister skaper håp. Vi trenger mennesker som håper. Optimister skaper tro. Vi trenger folk som tror at det går. Optimister skaper bevegelse mot det positive og det umulige. Da kommer vi lenger enn vi trodde da vi begynte. Optimister trenger å få nødvendig motstand hos bekymrede mennesker. Optimisten trenger å fortøyes så vi ikke flyr av gårde og blir borte. Jeg? Jeg er en bekymra optimist.

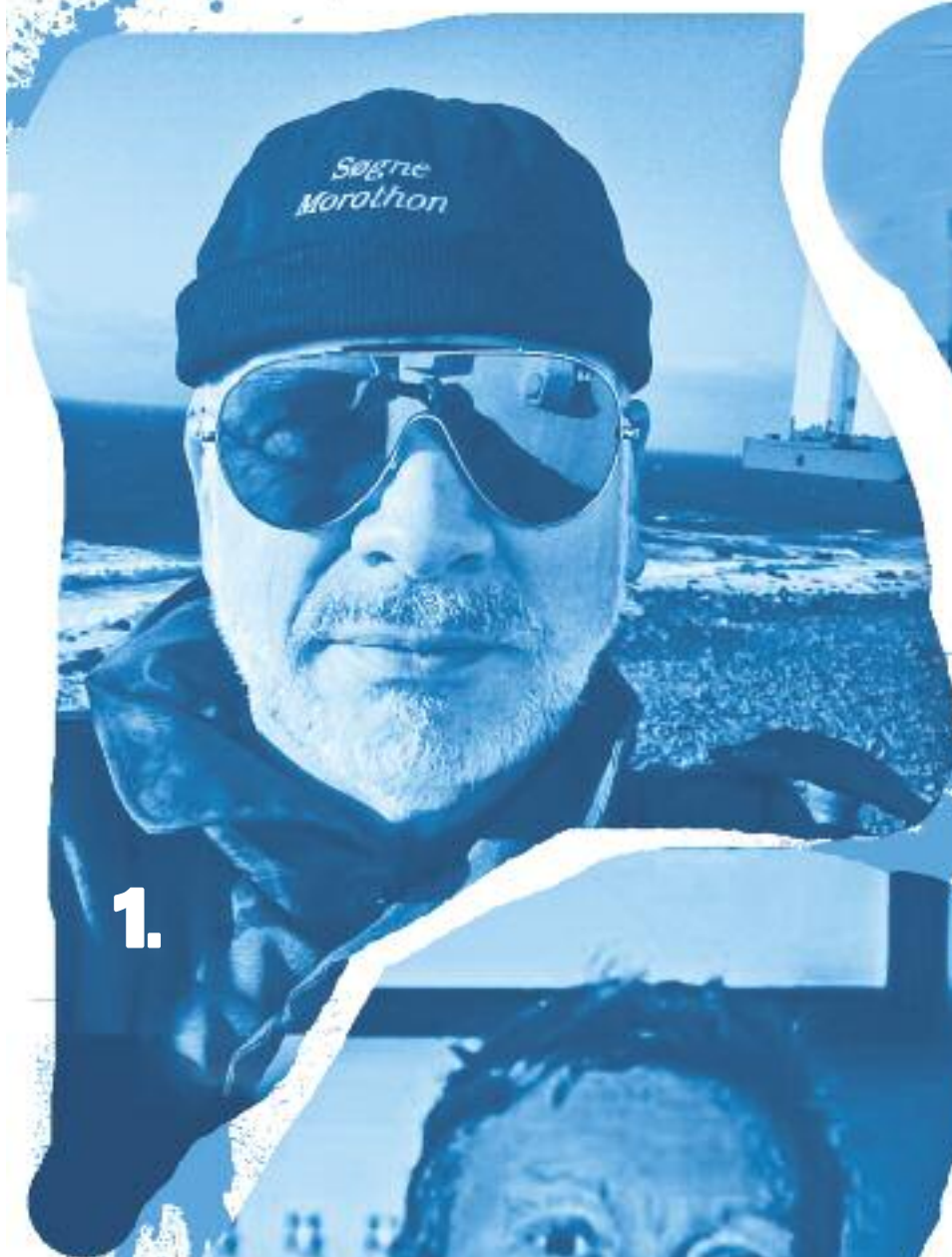
@KrFDagrun

4.

**Eva Kvelland,
Kristiansand**

-For meg handler optimisme om å ha så mye tro på seg selv og andre mennesker at du våger å satse også på det som kan misslykkes. Optimister tør å feile så mange ganger at de lykkes til slutt. Jeg er nok en god blanding av både optimist og pessimist, men det er optimisten i meg som gjør at jeg våger å ta utfordringer og får til ting som jeg kan være stolt av i ettertid.
@evakvelland

1.

2.

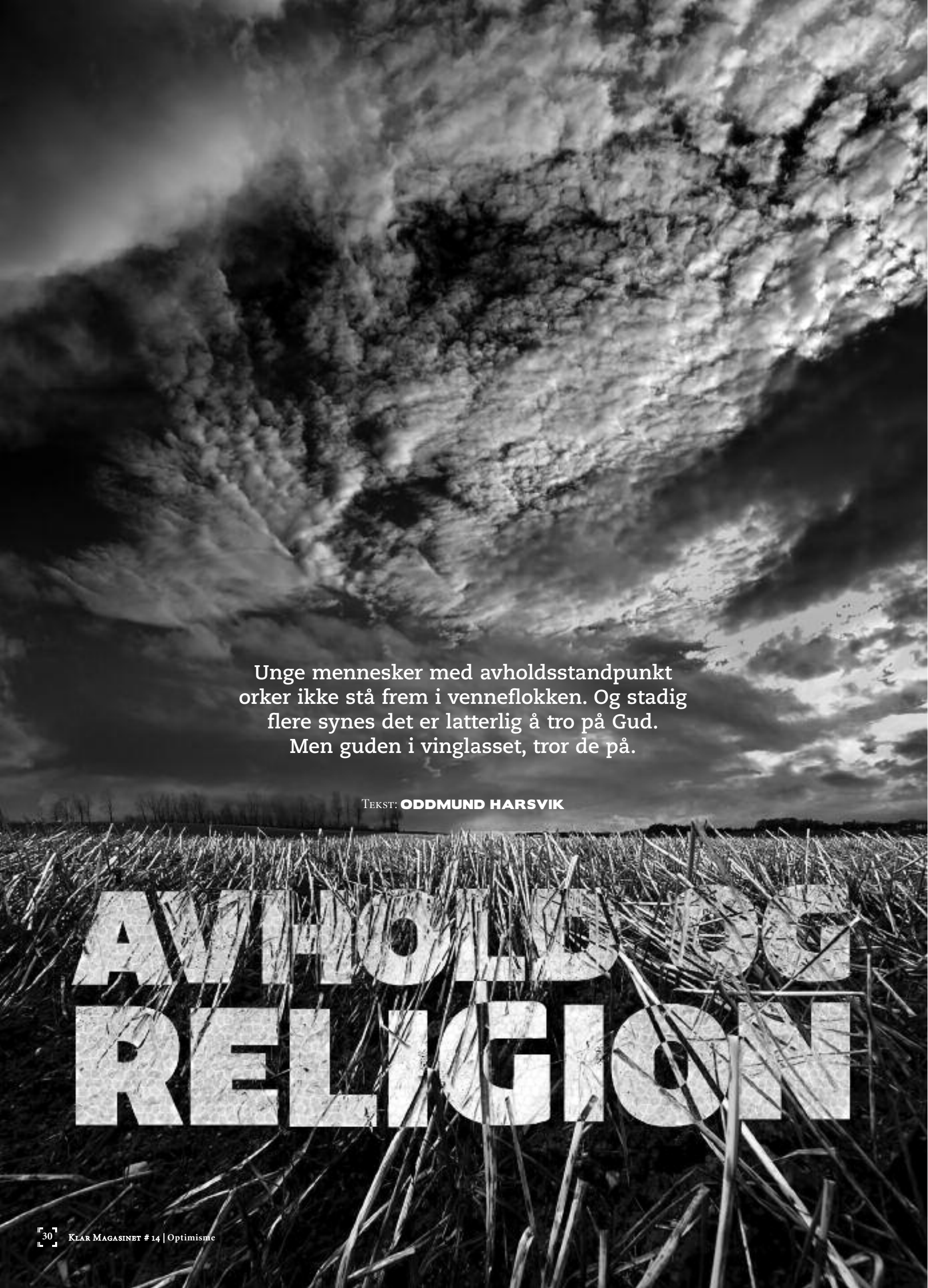
3.

4.

5.

Unge mennesker med avholdsstandpunkt
orke ikke stå frem i venneflokken. Og stadig
flere synes det er latterlig å tro på Gud.
Men guden i vinglasset, tror de på.

TEKST: **ODDMUND HARSVIK**

AVHOLD OG RELIGION

gjennomgangstanken. Guden i bunnen av glasset har løsningen. Den er krykka som skal hjelpe så de ikke drukner i bekymringer, og mens de hiver innpå enda et glass, så mangedobles problemene.

jeg etter hvert en famlende tro på noe som var sterkere enn meg selv. Og på samme måte som jeg opplever de uforklarlige undrene min iPhone er i stand til, kun ved hjelp av energi, fikk jeg en tro på at Gud kan gi meg styrke hvis jeg ber om det. Og jeg ber ofte. Men det tok meg minst fem edrue år før jeg våget innrømme dette for meg selv og aller minst for andre. Hvorfor?

SELVINNSIKT

Personlig brukte jeg mye fritid på å lese "Bibelen i i kulturhistorisk lys", 11 mursteiner av noen bøker jeg lånte på biblioteket, pluss fire bibler fra ulike tidsepoker. Jeg ville finne argumenter som slo i hjel "misjonærenes" argumenter om at det fantes en Gud. Jeg ville bevise at "en mann skal klare seg sjøl", slik min far lærte meg. Og mens jeg las, drakk jeg mine lange pils for å roe nervene, klarene hjernen slik at jeg fikk klarsyn og kreativitet nok til å se min virkelighet slik alle burde se den. Hva er det så som gjør avhold og religiøs tro så ynkelig i manges øyne? Når det gjelder rus, så ligger det nok en form for forsvar i avskyen til avhold.

STOLT OVER VALGENE

Jo fordi jeg som de fleste andre hadde levd i miljøer der gudstro var for de litt spesielle. Etter hvert som årene gikk, opplevde jeg imidlertid at jeg klarte å holde riktig fokus ved å be om det. Jeg følte meg bedre etter bønnene: "Gud gi meg slik sinnsro at jeg formår å godta de ting jeg ikke kan forandre, mot til å forandre de ting jeg kan, og forstand til å se forskjellen", enn jeg gjorde før bønnene. På samme måte som jeg har fått en kognitiv forståelse av en teknologi – som i utgangspunktet er mer utrolig enn at Jesus har gått på vannet – har jeg gjennom erfaringer fått troen på Gud.

"Når folk som ikke kjenner meg, leser om meg og jobben min, antar de at jeg er kristen og snakker nynorsk", hevdet AP-mannen, osloborger og tidligere generalsekretær i Det norske totalavholdsselskap, Bernt Bull, i et intervju for noen år siden. Og han har et godt poeng:

Troen på Gud har blitt latterliggjort så lenge at vi skammer oss for å innrømme at vi har behov får vår tro. Tro er nesten like lite in som avhold. Og kobler vi det hele sammen med nynorske vestlandsfanden, får vi en rekkefølge som gir vestlandske, kristenfunamentalister. Tørrpinner som synger salmer fremfor å hyle "livsglade" fyllesanger.

GUDEN I FLASKA

Det merkelige er at vi synes det er en glimrende ide å tro på guden i flaskas. "Det er sunt å drikke alkohol", sier noen forskere.

Hvorfor, spør jeg?

"Jo, for eksempel fordi litt alkohol innabords gjør oss mer sosiale og avslappede", svarer de.

Har dere andre eksempler, maser jeg?

"Er ikke det et godt eksempel da", unnviket de høyt utdannede forskerne?

Nei, jeg synes slett ikke det er noe godt eksempel at såkalte fagfolk råder sosiale vesner, som vi mennesker er, til å selvmedisinere oss med eksterne rusmidler for at vi skal klare å være sosiale, og for at vi skal slappe av. Da har jeg mye større tro på den sinnsro som troende får gjennom sitt forhold til sin Gud. Guden i flaskas fratar oss denne evnen, og gjennom en tids misbruk tar han også fra oss våre sosiale nettverk.

Ved å forakte avholdet, forsvarer vi bruken. Avhengighet er noe noen få ressurssvake mennesker rammes av, forteller vi hverandre. Og mange av disse svake menneskene har valgt et avhold, og for å klare det må de ha noe å lene seg mot. "Religion er for mennesker som ikke takler den virkelige verden. Derfor må de finne en eventyrfigur, en Gud å holde i handa", sa en bekjent av meg. En som for øvrig minner sterkt om den jeg var for mer enn 20 år siden. Han ble sur da jeg spurte om det ikke var mennesker som var nødt til å bruke rusgifter for å takle krangler med sjefen, for å bli sosiale, for å sjekke kjæresten, for å utføre normale hverdags handlinger som brukte krykke. Og at mennesker med selvinnsikt til å innse at de trengte noe/noen som var sterkere enn dem selv til å gi styrke og kunnskap til å rydde opp i hverdagskaoset som var ressurssterke?

Det ligger mye optimisme i å slippe å bruke rusmidler, ved å være i livet mitt hele tiden, og ikke minst ligger det håp og optimisme i tro, troen på Gud. Eller troen på at andre har en bedre løsning på livet mitt enn de feilslåtte løsninger jeg har forsøkt tvinge til å fungere.

Jeg har dette året valgt å gå til kamp mot skammen. Et av våpnene er åpenhet og synlighet. Åpenheten viser jeg her, synligheten gjennom noen blå silikonarmbånd påtrykt "Edru livsstil". Armbåndene har jeg delt ut til komfirmanter, bedt de om at når de blir hetset av omgangskretsen fordi de ikke drikker, skal de stolte vise frem armbåndet og si: "Jeg har valgt å være i livet mitt. Jeg tør være tørr!"

Armbåndene fås kjøpt gjennom www.klar.as nettbutikk eller direkte ved henvendelse KL R-redaksjonen.

ØKER KAOSET

Unge som har tatt valget om ikke å bruke rusmidler, orker ikke å la seg mobbe ut fra studentflokkene gjennom å avsløre seg som avholds. De er trøtte av å svare på spørsmål som:

"Er du kristen, eller? Hahaha". "Går du på medisiner"? "Kjører du"?

Avholdsungdommen later istedenfor som om de drikker alkohol ved å kjøpe en halvliter som de har stående foran seg. Problemet er at de ved å late som lenge nok, går trøtte og begynner å drikke alkohol. I tillegg ser de at det er vanskelig å være sammen med jevnaldrende, som er fjollete og dumme av påvirkningen av alkohol, og de gir til slutt opp og tar sin første drink for å komme på samme nivå som sine venner. Mange unge sliter i dag med inkassogjeld på grunn av kredittkjøp. De flykter unna problemene ved å ruse seg: "Gi meg en drink så løser alt seg", er

VÅGE INNRØMME

Jeg og flere hundre mennesker jeg kjenner, har kommet oss ut av et helvete på jord ved å legge oss flate, innrømmet at våre løsninger ikke holdt mål. Regningene forsvant ikke av at vi la de i en skuff og flyktet inn i den likegyldigheten rusen gav. Mennesker vi hadde skjelt ut i fylla, glemte ikke de sårende ordene fordi vi tok oss en ny fyll. Vi bare forsterket vår selvrettferdighet, opphøyet vårt ego og krevde at alle måtte forstå at kaoset kom fordi vi festet litt. Og alle har jo rett til å feste litt. Det er bare moralister og hengehoder som mener noe annet!

Jeg trodde ikke på Gud da jeg sluttet å drikke. Jeg hadde imidlertid lest bibler nok til å innse at Jesus var en historisk person, et menneske som virkelig hadde levd. Ved å være tvunget til å se inn i meg selv og å oppleve verden slik den var, fikk

HVIS SJELEN HAR ÅRSTIDER

Så må vårsjelens ånd være full av lengsel og muligheter, sommersjelen glede og lystighet, høsten-takknemmelighet og nærhet, mens sjelens vinterdvale er melankolsk med ro for ettertanke. Men livet er uforutsigelig, mangfoldig, komplisert og vidunderlig jævli med store nødvendige rom for håp og optimisme.

ILLUSTRASJON OG TEKST: **ARVID BERGSTØL**

Da jeg kom til Oslo som kunststudent i 1954 fikk jeg hybel på Smestad i en brakke som under krigen hadde fått navnet "Kreta", fordi den var bygd som rekreasjonssted for tyske soldater såret på Kreta. Standarden var enkel; uisolerte plankevegger, enkle vinduer, skjeve dører, knirkende gyngende gulv, et betongrom med en sildrende dusj og et enslig toalett til 20 guttestudenter, fordelt på to- og firemannsrom. Månedsløse 40 kroner, mens mus og rotter bodde gratis i stort antall.

Vi var som regel blakke. Etter at månedskortet på undergrunnen var betalt gikk studiepengene til tegnepapir, øl og brennevin, mens matveien, i hovedsak, ble brolagt med brød, løk og stekte poteter.

Men et par søndager hver måned laget vi "Kretasuppa".

Suppa ble kokt i en svær aluminiumstamp, vanligvis brukt til tøyvask, men som vi unisont fristilte for suppekoking på grunn av størrelsen.

I den gryta puttet vi det matskapet hadde å bidra med den dagen. Kokte og ukokte poteter, gammelt brød, gulrøtter, løk, spekesild, tørka reinsdyrbein, kakao, pepper, salt, kål, nypesyltetøy, leverpostei, brennesle og gressløk vi fant bak brakka, pluss pluss, for det var lissom ingen grenser for hva vi kunne putte i suppegryta.

Resultatet ble, mildt sagt, en negativ kulinarisk opplevelse med opprørende konsekvenser for tarmtottane.

Men Kretasuppa har ofte fått meg til å tenke:

"Er det ikke slik mitt liv har utviklet seg? Har jeg ikke ukritisk, impulsivt og uten noen plan tatt livets muligheter, etter som de dukket opp, bare puttet dem i sjelegryta uten å tenke på moral, sunnhet eller konsekvensene av de valgene jeg gjorde. Tenk om du hadde valgt litt klokere," har jeg tenkt naivt, "så hadde du kanskje ikke blitt alkoholiker. Du hadde kanskje sluppet økonomiske fiaskoer, skilsmisse og andre dumheter. Du hadde kanskje blitt det som en gang var dine drømmers mål."

Men ingen er alene om å koke si egen sjelesuppe. Det ligger alltid en del ferdigmarinerte gener i gryta når vi blir født.

Andre vekster har dype røtter i familiens hage, mens vesentlige ingredienser tilsettes gjennom skolen og gatens kultur.

Helt tilfeldig er det ingen ting som er.

Det viktigste med Kretasuppa var tross alt ikke det som boblet i gryta, men det som skjedde rundt ho. Der samlet gitar og trekkspill oss med sang og musikk, ideer ble født og delt, glede og humor satte lidenskapelige prosesser i gang og en felles optimisme malte fremtiden rosenrød, men falsk, for de fleste av oss.

Det var i denne Kretaperioden jeg ble en troende disippel av kong Alkohol, og hellig overbevist om alkoholens magiske kraft og hemmelighetsfulle, grensesprengende evner.

At jeg som regel våknet fyllesjuk, og ofte ikke var i stand til å huske hva jeg hadde foretatt meg, påvirket ikke min faste

tro på alkoholen. "Neste gang," sa jeg til meg selv, "neste gang må du ikke blande øl og vin, - neste gang må du bare holde deg til rent brennevin. Neste gang må du holde deg unna den jævla fuselblandinga vi har på brakka. Neste gang må du smøre tarmane ordentlig med litt tran eller olje eller steike-

fett. Neste gang må du gå forsiktig frem, bare nipp rolig til drinken. Neste gang ...blabla, - pølsebla!"

Jeg klarte aldri å lure kong Alkohol, selv om jeg stadig prøvde ut nye metoder for å klare det.

Da jeg senere i livet, fikk bedre økonomi kjøpte jeg godt og dyrt brennevin fordi jeg syns det var naturlig at dårlig kvalitet på brennevinet måtte være den viktigste årsaken til at mennesker ble alkoholikere.

"Bare ta en bryggesleng," sa jeg til meg selv, "når du ser folk drikke dobbeltrensa og rødsprit, så er det ikke vanskelig å begripe at de stakkarane havner i rennesteinen."

Derfor kunne ikke jeg være alkoholiker.

Godt dyrt brennevin redder meg fra en slik skjebne, trodde jeg. Jeg var jo ordentlig kledd, tjente godt og bodde i et stort, dyrt og vakkert hus med utvendig svømmebasseng.

Men selv med flere båter og biler og mange gode kunder, klarte jeg ikke å lure kong Alkohol. Jeg lurte kanskje mange andre, først og fremst meg selv, men konsekvensene av min livsførsel lot seg ikke skjule i all evighet.

Da jeg i 1991, 37 år etter "Kreta", la meg inn til behandling ved A-Klinikken satt jeg gråtende og erkjente at alkoholen hadde overtatt styringa av livet mitt. Spesielt de siste årene hadde jeg gjentatte ganger lovet familien at: "fra i morra er det forbanne meg heilt slutt." En lørdagskveld var jeg dristig nok til å gi bort brennevinet for å "redde" meg selv fra alkoholen, men søndag formiddag ringte jeg og tryglet han som hadde fått det om jeg kunne få noe tilbake: "bare ei flaske i det minste!"

Jeg hadde ikke noe særlig optimistisk forhold til livet den første perioden som tørrlagt alkoholiker. Det som dominerte meg var frykten. Frykten for å bli kjent med meg selv uten drinken. Frykten for at jeg ikke ville kunne takle vanskeligheter eller ansvar. Frykten for at jeg nå ville miste mine evner og talenter. Frykten for ikke å bli akseptert og skamfølelsen overfor familie og venner. Frykten for å måtte leve resten av livet uten å kunne ta en drink.

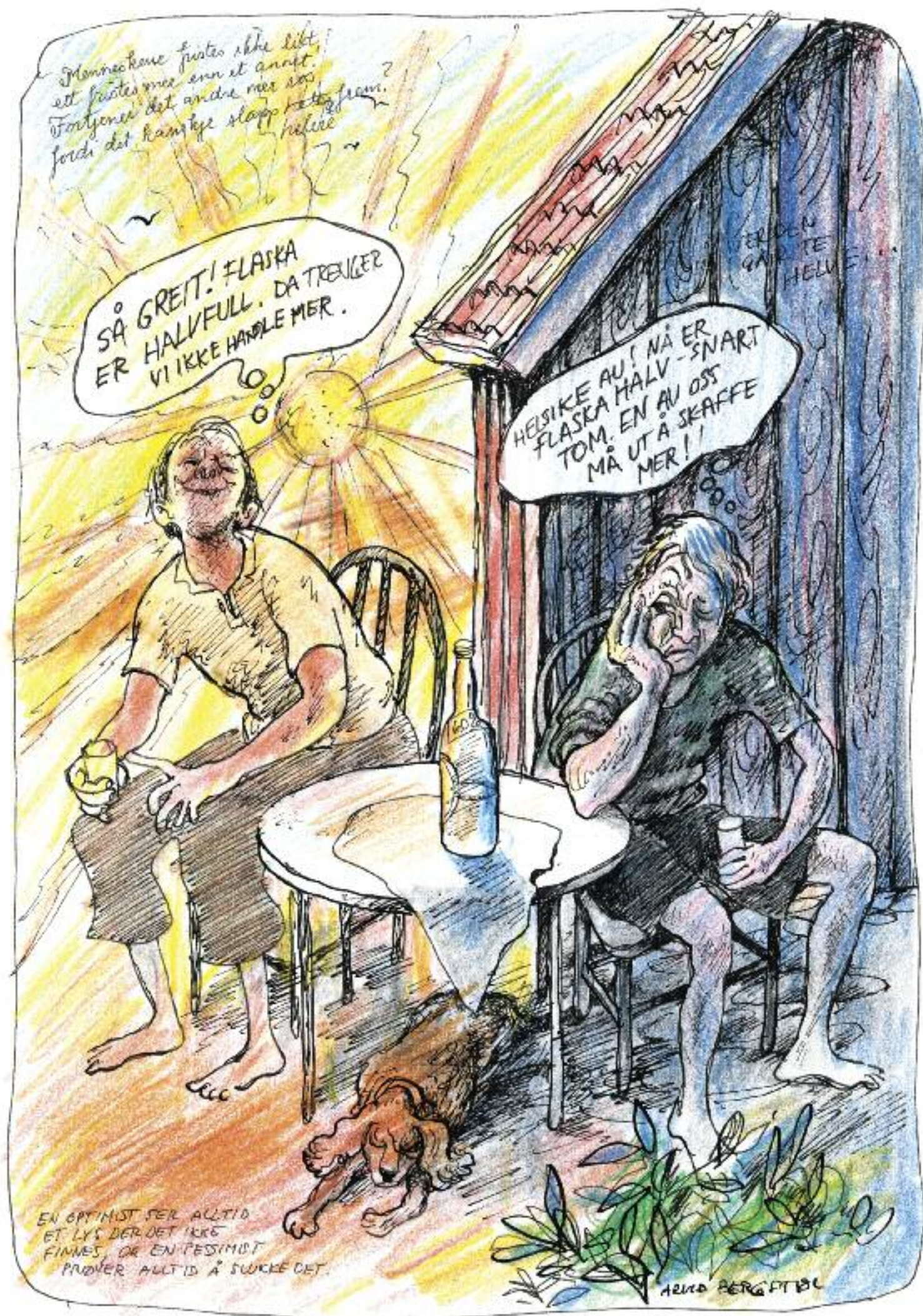
"Er det mulig å leve et godt liv uten en drink," tenkte jeg da.

Nå, etter tjue års edruskap, vet jeg at det ikke bare er mulig, men at edruskapet gir større rom og bedre innsikt til det jeg opplever som de åndelige sidene ved livet.

At edruelig optimisme har kraft til å gjøre drømmer virkelige, tror jeg fullt og fast på. Og jeg tror ildsjeler som brenner for sine ideer, som utvikler og oppfinner ting og gjennomfører prosjekter uten hensyn til egen bekvemmelighet har en personlig optimisme som en levende drivkraft i hode og hjerte. Og så tror jeg de lytter til årstidene i sjelen sin.

Det var kanskje hans mange konflikter med paven under arbeidet med det sixtinske kapell som fikk Michelangelo til til å notere denne erkjennelsen: "Meget vinner den som lærer gjennom det han taper."

Erkjennelsen signaliserer både håp og optimisme for selv om du går på trynet av og til.

LENGE LEVE OPTIMISMEN

Kan man være optimist etter å ha mistet hele sitt livsverk, mistet helsen og fått to "dødsdommer" av leger som burde vite hva de snakker om? Kan man i det hele tatt finne nye verdier i livet når media dømmer en nord og ned, samtidig som kolleger og venner utnytter situasjonen ved å berike seg bak ens rygg?

TEKST: **LEIF STRØM**

FOTO: **LEIF STRØM**

**PROS-
JEKTET
VOKSTE RASKT.
BEHOVET R
STORT. VAR
VI HADDE OVER
HUNDRE
ANSATTE PÅ
DET MESTE...**

Hugo W. Svendsen drev Lillesand-prosjektet opp fra ingenting til en bedrift med hundre ansatte og svært gode resultater for utsatt ungdom. Han hevder selv at idealisme var den drivende kraften bak prosjektet. Det er lett å tro på det når man sitter sammen med han, det er som om øynene får nytt liv når han snakker om de "vanskelige" ungdommene og jobben med å få dem på rett kjøll.

Om fremtiden

Jeg tenker fremover nå, sier Svendsen. Det var ikke enkelt etter den siste "dødsdommen". Legene ga meg tre til seks måneder å leve i november – det er ni måneder siden nå, så jeg lever godt på overtid. Den første "dødsdommen" fikk jeg i 2008 – da sa de at jeg hadde ett år igjen. Jeg har nå lagt om kosten og tilbringer tid sammen med gode venner. En spennende kur med B-12, aprikoskjerne-terapi og kosttilskudd har gitt meg nye krefter og ny giv. Jeg vil si jeg er optimist, det har jeg vært hele livet. Imidlertid har historien om Lillesandprosjektet fremstått helt feil i media.

Sjokket

- Svendsens hjem ble "raidet" av myndighetene mens han selv var sykemeldt og oppholdt seg i Spania. Dette skrev Fædrelandsvennen: I mars 2006 aksjonerte politi og ansatte ved Skatteetaten mot Lillesand Prosjektets kontor og mot Hugo Svendsens bopel i Kristiansand. Aksjonen fant sted etter en anmeldelse fra Vest-Agder fylkeskattekontor, som hadde gjennomført bokettersyn ved bedriften.

- Vel – det er fire år siden nå. Jeg følte den gangen at jeg måtte selge bedriften for å sikre at ungdommene ikke skulle miste tilbudet og de ansatte miste jobben. Jeg har levd med anmeldelsen i disse årene, men hvorfor har det tatt snart fire år å få reist en sak? Hvor er rettssikkerheten i Norge? Jeg tror jeg vet grunnen til at det har tatt så lang tid. Derfor har jeg lyst til å fortelle litt om min side av saken.

Spesielle evner

Hugo W. Svendsen er opprinnelig fra Audnedal utenfor Mandal. Han opplevde en trygg barndom der foreldrene var til stede. Han hadde skolegang i Mandal og i militæret tilbrakte han ett år i Gaza. I 1967 fikk han jobb i politiet i Oslo – nærmere bestemt Majorstuen politistasjon. Han tilbrakte mye tid på gatene i Oslo og kom ofte i snakk med ungdommer med problemer. Det var her han merket at han hadde spesielle evner når det gjaldt å komme i kontakt med såkalt vanskelige ungdommer. De stolte på han og fikk tiltro til han. Han besøkte mange av deres hjem, og satte seg inn i deres verden. Etter fjorten år i politiet begynte han å bli lei og søkte seg tilbake til Sørlandet.

Drømmen blir virkelig

- Det var litt nostalgi, drømmen om egen seilbåt og utforskning av skjærgården som lokket. Jeg likte å kjøpe og utvikle hus.

Men hele tiden hadde jeg en tanke om å hjelpe utsatt ungdom. Jeg håpet en gang å kunne starte et prosjekt. Alle hus jeg så langs kysten fremsto som et mulig behandlingssted. Jeg begynte å reise rundt på institusjonene i Norge for å lære. Jeg sugde til meg kunnskap.

Etter hvert fikk jeg kontakt i Asker og Bærum med den ansvarlige for utplassering av ungdom med tilpassningsvansker til institusjoner rundt omkring i landet.

- Han sa at det var lite tilbud i Agder støttet meg i ønsket om å starte et prosjekt. Vi fant et egnet sted i Lillesand – et småbruk som vi kunne leie. Her bygde vi kontor i uthuset og satte opp en ekstra brakke til ungdommene. Så var vi i gang!

Fra hat til håp

- Tanken var å gi ungdommen livet tilbake gjennom aktiviteter og spenning. Alle ansatte var svært dedikerte for oppgaven. Ungdommene fikk full oppmerksomhet og ble dratt med på massevis av opplevelser. De fikk et sosialt nettverk av venner og behandlere som forsto dem. Langsomt fikk de en annen og mer positiv virkelighetsoppfatning. Fra å hate verden fikk de håp. Vi skapte optimisme hos disse menneskene som var oppgitt av myndighetene.

- Prosjektet vokste raskt. Behovet var stort. Vi hadde over hundre ansatte på det meste og opptil 40 ungdommer samtidig. Faglig var vi på topp – fylket hadde over 120 tilsyn i året på uten å ha en eneste anmerkning. Vi hadde ungdommer fra hele landet. Flere og flere sendte dem til oss fordi vi lyktes. Jeg hopper imidlertid over kampen mot myndighetene her – de var etter oss hele tiden. Jeg tror de oppfattet oss som en plagsom konkurrent.

Grov utroskap?

- Ettersom vi vokste måtte jeg administrere mer og mer, men selv med mindre tid med ungdommene tenkte jeg hele tiden kreativt på nye løsninger for dem. Jeg stelte aldri med økonomi – det har jeg ikke greie på. Jeg hadde en avtale med regnskapsføreren om at han skulle gi meg et signal hvis han så noe som ikke stemte. Et slikt signal kom aldri, så da sjokket kom i 2006 var jeg helt uforberedt. Grov utroskap? Hva i all verden var det?

- Lån i strid med aksjeloven? Ja, jeg hadde lånt en million i 4-5 måneder – den var betalt tilbake. Jeg er ingen engel og har gjort mine feil, men jeg har aldri bevisst overtrådt noen lov. Tvert i mot føler jeg meg lurt trill rundt av mennesker jeg trodde var mine venner og hjelpere. Flere av dem hadde forsøkt å kjøpe Lillesandprosjektet før – nå lyktes de både ved å manipulere og spre usanne historier. De som førte saken, og som var sentrale i det økonomiske i Lillesandprosjektet, sitter nå som eiere. Pussig – ikke sant?

Kreften kommer

- Hele prosessen foregikk i en tid da jeg var sengeliggende med etter å ha brukket ryggen. Jeg var avhengig av smertestillende, og var nok ikke helt klar hele tiden. Heller ikke da jeg solgte prosjektet. Likevel er jeg glad i dag for at prosjektet tross alt lever videre (under navnet TUA)

Jeg flyttet til Benidorm for å få spesialbehandling. Det ble konstatert kreft med spredning i 2008 – og jeg har hatt ca 14 cellegiftbehandlinger siden da.

- Jeg ble avmagret og mistet håret. Jeg var tynn fra før, men hadde vanskelig for å spise og fikk næring intravenøst. Jeg mistet over ti kilo frem til 2009. Jeg fikk god behandling i Spania, men fikk en forverring i september 2009. Da stablet jeg meg ombord på et fly hjem til Norge. Dette hadde aldri gått uten utholdende hjelp fra min sønn. I november fikk vi resultatene av en PET-prøve. Den viste spredning til begge lungene, lever, nakken og høyre lår. (Her viser han oss en stor kul nakke) Denne har fått egen stråling – så den er på vei nedover, sier han muntert.

Optimist til det siste

- I november fikk jeg altså min siste dødsdom. Men jeg ville ikke gi opp og valgte å ta kontakt med Hanne Neset, som dere har intervjuet her før. Møtet med henne ga meg nytt mot. Nå går det bare én vei – og det er den riktige veien: Fremover. Jeg har bodd på Eiken siden jeg kom til Norge, men snart flytter jeg for meg selv. Jeg aner ikke hvor lenge jeg har igjen å leve, men har begynt å planlegge for fremtiden. Jeg tror optimismen min er det siste som dør.

VEGEN
DET ER MIDT I SVARTASTA NATTA
AT EIN FÅR AUGO PÅ LYSET SOM SKIN
DET ER FRÅ DEN MØRKASTE AVGRUNN
AT EN HUGSA DEN DAGEN SOM VAR FIN

DET ER NÅR ANGSTEN TEK DEG
DU KJEMPAR FOR Å BLI FRI
DET ER LANGS DEN BREIASTE VEGEN
DU FÅR AUGO PÅ DEN RETTE STI
DET ER FRÅ DEN DJUPASTE AVGRUNN
DU FÅR STYRKE TIL Å HEISA DEG OPP
DET ER DER DU FINN DIN EIGEN BOTN

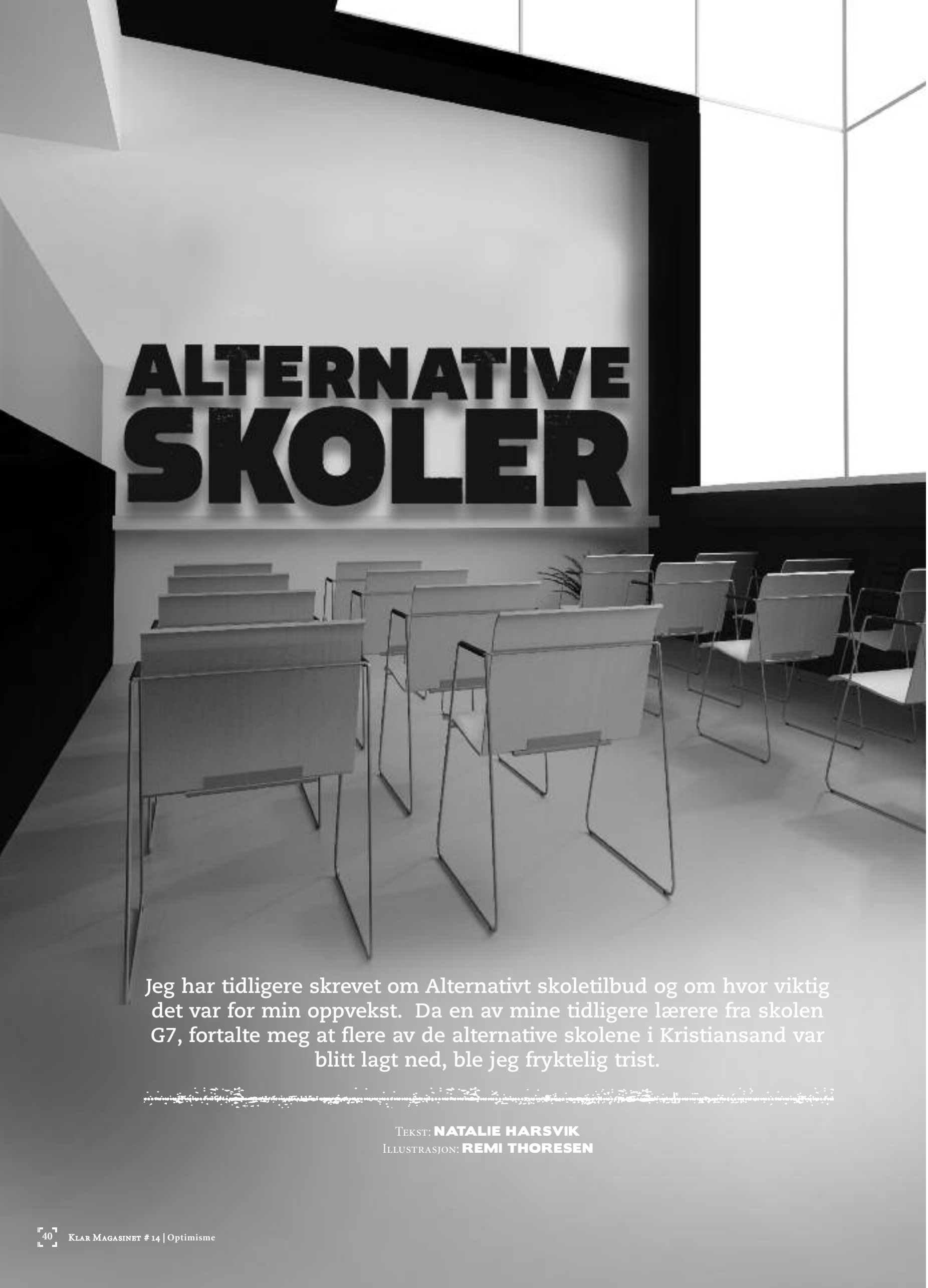
SJÅ LYSET LYSET I MØRKRE
FINN RETTE STIEN NÅR VEGEN ER FOR BREI
FINN VON I DET VONLAUSE
DET ER PÅ BOTNEN DU KAN FINNA DEN
RETTE VEG
DEN SOM FØRER DEG OPP

AV ODDMUND HARSVIK

Vi støtter gatemagasinet Klar Kronprinsens gate 7B

HERREKLIPPEN Tlf. 38 02 12 56

ALTERNATIVE SKOLER

Jeg har tidligere skrevet om Alternativt skoletilbud og om hvor viktig det var for min oppvekst. Da en av mine tidligere lærere fra skolen G7, fortalte meg at flere av de alternative skolene i Kristiansand var blitt lagt ned, ble jeg fryktelig trist.

TEKST: **NATALIE HARSVIK**
ILLUSTRASJON: **REMI THORESEN**

Skoledirektøren forsikret meg om at de ikke skulle legge ned noe uten å komme med et alternativt tilbud til elever som ikke finner seg til rette i skolen

I et forsøk på å finne svar på hvorfor skolemyndighetene kunne finne på å legge ned en modell som fungerte så bra, kontaktet jeg skoledirektøren i Kristiansand for å få noen svar på hvorfor kommunen har valgt slik de har gjort.

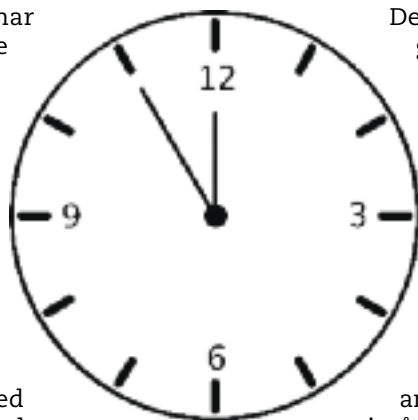
Ut fra egne og mange andres erfaringer gav denne modellen oss selvfølelse, tro og håp på at vi var verdifulle og at vi har evner som blir nyttige for samfunnet. Flere av oss kom inn i det alternative tilbudet som skoletapere og gikk ut som godt over middels. Dette formidlet jeg til skoledirektøren.

Skoledirektøren forsikret meg om at de ikke skulle legge ned noe uten å komme med et alternativt tilbud til elever som ikke finner seg til rette i skolen. Allerede fra høsten av vil det bli startet en egen avdeling for ungdom som sliter på skolen ved Kongensgate skole.

Et av argumentene for å for å samle skoletilbudene der, var ifølge skoledirektøren at det vil bli lettere for både elever og lærere.

- Ved å flytte Alternative skoletilbud til felles lokaler, er det større mulighet for å kunne variere tilbudene mer ut fra den enkelte elevs behov siden de som jobber der også blir samlet. Blir en lærer syk eller er på møter eller kurs,

vil det alltid være andre tilstede som elevene kjenner. Det vil også være mulig for en skole å kunne bruke lokaler der for elever i en periode når det er behov for det. De ansatte vil også kunne hjelpe skolene med å lage spesielle tilbud for elever som har behov for det i en periode på den skolen de går på, sier skoledirektøren.

Dette høres jo for så vidt greit nok ut, men jeg kan ikke forstå annet enn at ungdommene vil måtte forholde seg til vikarer når de faste lærerne er på kurs, er syke eller borte av andre grunner, slik vi måtte de ved Alternativt skoletilbud. På Alternativ skole var jo også de andre lærerne tilstede, og i vårt lille skolesamfunn ga

det oss den tryggheten vi trengte. Rent faglig er det vanskelig å finne argumenter for en nedleggelsen. De aller fleste av oss fikk interesse for fag, og vi mestret og fikk gode karakterer.

Da jeg selv gikk på Alternativt skoletilbud, hadde vi blant annet rene gutteskoler og rene jenteskoler. Dette fungerte veldig greit, for da fikk vi elever, muligheten til å bare være jenter og bare være gutter. Vi slapp "presset" fra det motsatte kjønn, og vi fikk i større grad, sjanse til å bare være oss selv.

Dette hjalp godt på den sosiale og skolefaglige utviklingen.

Slik som skolesystemet nå er blitt, vil ungdommen miste det lille "friminuttet", som vi hadde.

Det jeg lurer på er: hvorfor legge ned det som allerede fungerte? Jeg synes skoledirektørens begrunnelser for å fjerne Alternativ skole, slik jeg kjenner den, er dårlige. Ved å ha de tilbudene som tidligere var, fikk skolen utrettet så mye bra for ungdommen. Etter min mening skulle disse tilbudene heller ha blitt utvidet til flere avdelinger, framfor å erstattes med andre tilbud vi ikke vet hvordan vil virke. Det var gode og solide tiltak som ga ungdom en trygg og lærerik skoledag.

Skoledirektøren fortalte meg også om andre tiltak jeg ikke var kjent med. Blant annet et prosjekt som heter "Mobilt team". Dette er en gruppe lærere som reiser rundt på forskjellige grunnskoler, etter bestilling fra den aktuelle skolen, og tilbyr den ekstra-hjelpen som måtte trengs. Mobilt team bistår blant annet hjelpelærere, assistenter og foreldre som har problemer med å håndtere enkeltelever. De kan også gi undervisning til elever individuelt, grupper eller trinn. Mobilt team kan bistå med avlastende ordninger for enkeltelever i perioder. Samt bistå med å tilrettelegge for samarbeid med hjem og andre instanser.

Dette kan bli et flott tiltak, og jeg gleder meg til å høre mer om dette. Men jeg sitter likevel igjen med en del forundring: Hvorfor la de ned Alternativ skole?

"Vi er en del av jorden, og den er en del av oss.
 De duftende blomster er våre søstre.
 Hjorten, hesten, den store ørn — de er våre brødre.
 Fjellene, saften i gresset, ponnien kroppsvarme og menneskets,
 alt tilhører den samme familie.
 Vinden som gav våre forfedre deres første åndedrag,
 mottok også deres siste sukk.
 Og vinden vil også skjenke våre barn livets ånd.
 Hva er mennesket uten dyrene?
 Hvis alle dyr var borte, ville mennesket dø av åndelig ensomhet,
 for alt som skjer med dyrene, vil også ramme mennesket.
 Alt henger sammen.
 Alt som rammer jorden, rammer også jordens sønner.
 Dette vet vi: Jorden tilhører ikke mennesket.
 Mennesket tilhører jorden.
 Alt henger sammen, slik blodet forener familien.
 Alt henger sammen.
 Mennesket verdt ikke livet, vi er bare en tråd i veven. ~
 Alt vi gjør mot veven, gjør vi mot oss selv."

MINI: Æ tror vi hunder, ja huskattane au forresten, har møe optimisme me' oss heilt fra fødselen av. Det e' sikkert sånn for kanarifugler å akvariefisk åsså. Vi har vel fått det inn med morsmelka. For foreldrane våre kjenner jo menneskane, de vet at de ikke e' heilt te å stole på. De kan jo glemme å mate eller vanne oss hobbydyr.

Å det e' reine kattastrosfen når vi ikke får føa vår. Vi e' jo husdyr for søren. Rettignok e' vi på en måte levandes luksus og glede for våre "herrer og fruer", men vi må jo sjøl ha det ål reit for å kunne gi optimisme videre te andre. Æ kan jo se det på pappa, på det lystige glimtet han får i øyane, at han bare med å se på mæ kan kjenne optimisme og nytt håp. Æ behøver bare logre å bjeffe glad. Da e' det som han får ei intravenøs innsprøyting a' ny energi. I sånne stonder har vi det ål reit, både han å mæ. Vi kjenner oss optimistiske å viktige begge to. Da kan æ gå på line å æ e' ikke redd for noen ting.

Av og te har æ tenkt som så at alle som har hond eller katt eller et ant hobbydyr burde få mindre skatt. Vi e' jo rett og slett god miljøpolitikk. Vi sparer landet for store utgifter te medisiner å sykehusenger fordi menneskane henter kraft å overskudd i å være sammen med oss hunder. Eller katter. Eller kanarifugler. Eller?

Men de som styrer å regjerer e' vel for domme te å se det.

For alle kan jo sjøl velge om de vil se etter mulighetane her i livet eller bare se negativt på vanskeligheter å begrensninger og si:

"Nei, det må du ikke, å det må du ikke."

Det e' noen gamle ord som e' gode å huske. De sier:

"Tar du opp i deg det onde du møter hver dag, så visner du. Men hvis du gjør noe for å se det gode, så kan du en dag komme til å blomstre."

En dag sa pappa te mæ. "Nå må du følge med Mini!" sa han. Æ ska' lese noe med denne tittelen: EN MÅTE Å FORSTÅ OPTIMISME PÅ". Det er skrevet av en som het Randy Pausch og som fikk en alvorlig kreftdiagnose og beskjed om at han bare hadde tre måneder igjen å leve.

"Etter at jeg fikk vite at jeg hadde kreft, fikk jeg et råd av en lege: "Det er viktig at du oppfører deg som om du har tenkt å leve en stund," sa han. Jeg svarte: "Doktor, jeg har nettopp kjøpt en ny sportsbil og har sterilisert meg. Hva mer har du tenkt deg?"

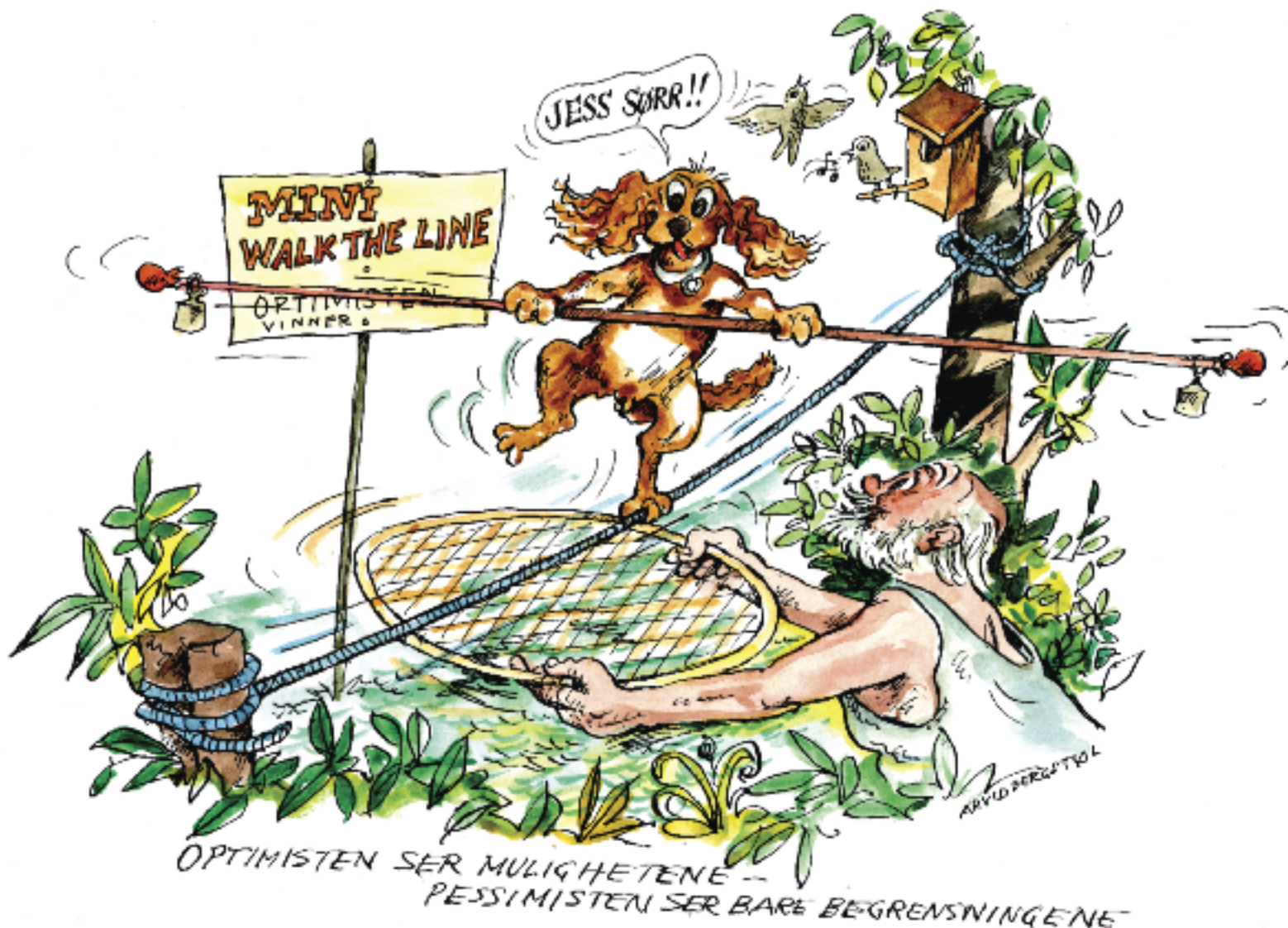
Jeg fornektet ikke situasjonen min. Jeg opprettholder min klarøydedom av det uunngåelige. Jeg lever som om jeg skal dø. Men på samme tid lever jeg også i høy grad som om jeg skal leve.

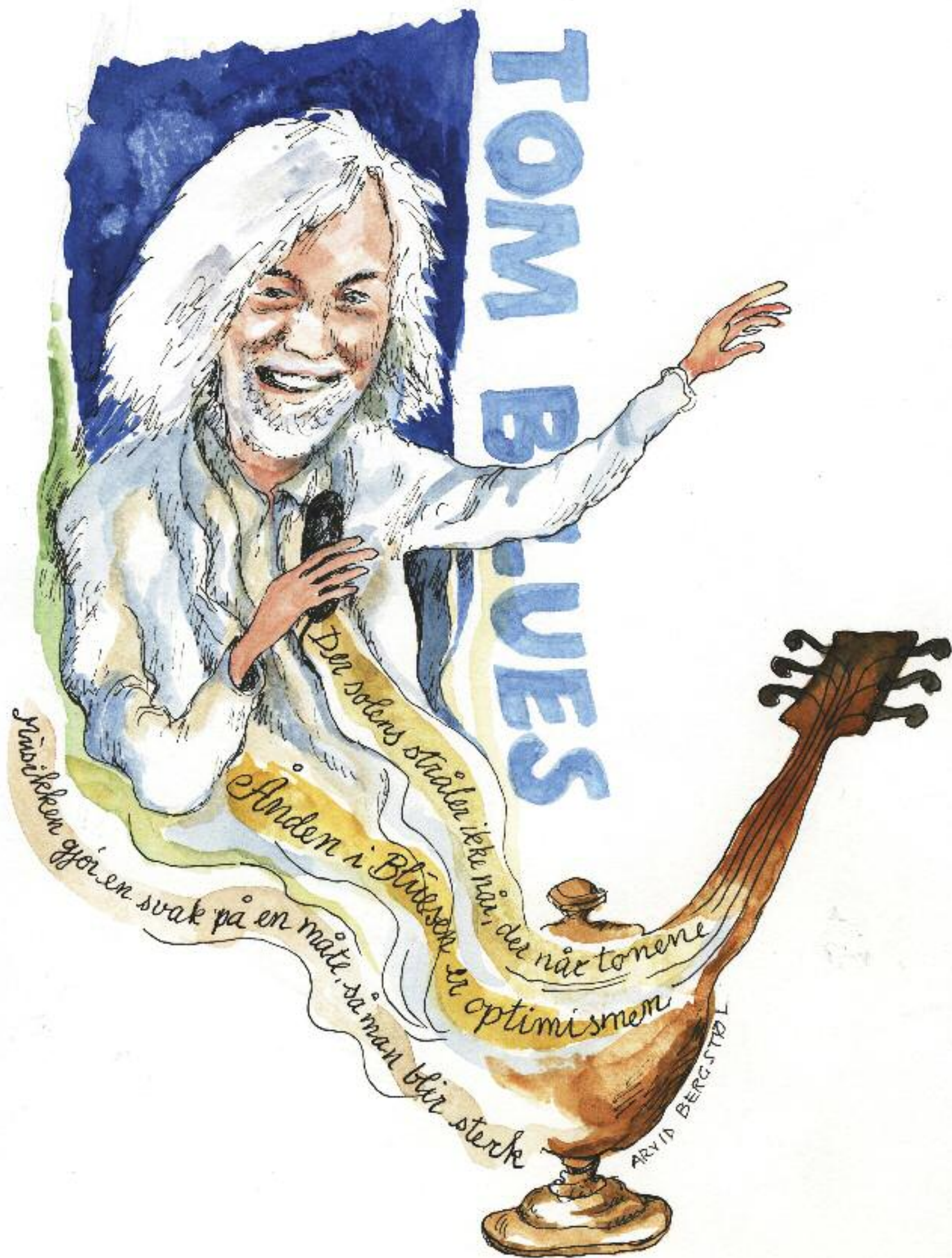
Noen onkologer setter opp timer til pasientene sine seks måneder fram i tiden. For pasientene er det et optimistisk signal om at legen regner med at de skal leve. Det finnes uheldelig syke som ser på timekortet på oppslagstavlen sin og sier til seg selv: "Jeg skal greie meg så langt. Og når jeg kommer dit, skal jeg få gode nyheter." Kirurgen min i Pittsburgh sier han er bekymret for pasienter som er utilbørlig optimistiske eller dårlig informert. Samtidig liker han det dårlig når pasienter blir fortalt av venner og bekjente at de må være optimistiske, for ellers vil ikke behandlingen virke. Det plager ham å se pasienter som har en tøff dag med sykdommen sin og trekker den slutning at det er fordi de ikke er positive nok.

Min personlige oppfatning om optimisme er at det er en mental innstilling som kan sette deg i stand til å gjøre bestemte ting som vil forbedre den fysiske formen din. Hvis du er optimistisk, er det lettere å holde ut en tøff cellegiftkur eller fortsette å lete etter nye behandlingsmetoder.

Kirurgen kaller meg sin gallionsfigur for "en sunn balanse mellom optimisme og realisme". Han ser at jeg prøver å akseptere kreften som en ny livserfaring. Men jeg synes det er strålende at vasketomien min fikk en dobbeltrolle som både hensiktsmessig prevensjon og en optimistisk gest for framtiden. Jeg elsker å kjøre rundt i den nye sportsbilen min. Jeg elsker tanken på at jeg kan finne en måte å bli den ene av en million som vinner over denne kreften i sen fase. For selv om jeg ikke skulle bli det, er det en bedre innstilling å møte hver ny dag med."

Det e' nå æ hører sånt at æ får løst te å danse på line.

MOT EN NY FREMTID

Blues er optimisme for viderekomne

Tom Arvid Sørensen forteller til Odd Volden

I

-Jeg ble født på Barselhemmet i Lømslandsvei i 1952. Min bestefar, Theodor Jørgensen, døde samme dag som jeg ble født. Han var komponist, musiker og dirigent og skrev tre store symfonier som kom vekk.

Jeg er forresten den eneste i familien som heter Sørensen. Det er et navn jeg tok etter kusina mi. Det gjorde jeg bare fordi jeg hadde lyst.

De første årene bodde vi i Marviksveien på Lund. Jeg har tre brødre, to yngre og en eldre. Jeg bodde der til jeg var nesten ni år. Da jeg var fire, sang jeg etter radioen når Lille Grethe sang Teddybjørnen min. Vi flyttet til Suldalsveien 14. januar 1961, på en mandag mellom klokka to og fire. Min mor var gravid. Min eldste bror fikk min yngste bror i fødselsdagspresang – begge er nemlig født 9. mars!

Jeg husker da Beatles kom ut med Ain't She Sweet og My Bonnie. My Bonnie var den første singelen Beatles ga ut.

Jeg ble mobbet på ungdomsskolen. Det var ikke noe særlig å gå på skolen på Grim, jeg ble slått både i nesa og i panna, uten at jeg hadde sagt eller gjort noe. Læreren var dum, han sa at jeg bare skulle gå bakerst i klasserommet.

Jeg begynte å røyke 9. november 1966, på en lørdag klokka ett. Jeg begynte å røyke fordi jeg kjedet meg. Jeg kjøpte den første røykpakke selv. Jeg var fjorten og et halvt. Aldersgrensa for å kjøpe røyk var femten, men jeg fikk kjøpt likevel, for jeg hadde brylkrem i håret.

Noen foreslo at jeg skulle gå på en skole i Hønefoss, men jeg ble mobbet der også. I en sal på Hønefoss i 1967 hørte jeg på et band som het Sky Riders. De spurte om det var noen i salen som ville komme opp og synge, og jeg sa ja.

Det ble for tøft på landbruksskolen også. Jeg måtte opp halv seks og gå i fjøset. Jeg var 15 år og begynte å merke psykisk sykdom, men jeg holdt det for meg selv. Jeg ble urolig, maktesløs og nervøs. Men jeg fikk lov til å gå på skolen til den var ferdig. Jeg hadde gode evner, sa bestyreren.

II

-I 1968 kom jeg tilbake til Kristiansand. Da solgte jeg aviser, rundt i byen, på kafeer og slikt. Jeg solgte 90 aviser og tjente 40 kroner, det var en del i den tida.

I 1971 begynte jeg for alvor å synge. På en torsdag, husker jeg, deltok jeg i Sørlandsmesterskapet i rock på Vågsbygd

Samfunnshus. Da skulle du hørt meg, Odd! Jeg sang med Smitty's Corner Blues Band. De som var med, var Jan Erik Moen, Dag Thomassen, Daumann og... jeg husker ikke navnet på den siste. Jeg ble kjent med dem på skolen. Det ble ikke så mye øving, jeg tok det på sparket. Jeg sang Blue Suede Shoes og Dust My Blues. Da publikum hørte meg, ble det liv. Folk sa jeg var villere på scenen enn Rod Stewart!

Tom Arvid var innlagt på B1 på mannssida på Eg da han skulle delta i Sørlandsmesterskapet i rock. Han hadde ikke lyst til å spørre om å få permisjon, for da hadde det blitt så mange komplikasjoner, forteller han, så han rømte like så godt fra Eg.

-Jeg forklarte på avdelingen da jeg kom tilbake at jeg hadde vært en tur i byen, men dagen etter var det bilde av meg i avisa, så de skjønnte jo hva som hadde skjedd!

III

-Jeg ble innlagt første gang på Eg mandag 17. april 1969 mellom elleve og tolv. Jeg var veldig nervøs og irritabel og hyperaktiv.

Jeg har fått dårlig behandling der oppe. Jeg er motstander av beltelegging. Jeg slapp unna såvidt to ganger. Jeg ville ikke det, sa jeg, og da slapp jeg unna. Det har vært mye slåssing mellom pasienter og pleiere. Det var mye som kunne vært unngått oppe på Eg. Det er ikke bare å skylde på pasientene, det var noe med pleierne også.

På det lengste var jeg innlagt i to år og åtte måneder, fra 1969 - 1972. Jeg trodde at jeg ville bli der for alltid. De stengte meg inne på badet. Jeg var deprimert, og en pleier låste igjen døra. Jeg ble fortvilet og redd og dunket hodet i vasken. Så kom det en annen pasient og trøstet meg. Før i tida brukte de lukket avdeling som straff hvis ikke pasientene ville gå på arbeidsstua. Jeg har sett det skje med andre pasienter. Pleierne var hardhendte også.

I september 1969, da var jeg 17 år, fikk jeg morfin-skopolamin, for at jeg skulle slippe av. Han som var sjefen var litt stygg med meg. Jeg ville snakke med en annen pasient, på avdeling D på mannsida, men det fikk jeg ikke. Sjefen dro meg etter golvet fem meter og sparket meg i fua, og så satte han sprøyte på meg og ga meg åtte tabletter. Jeg var helt tummelumsk etterpå.

Jeg har vært innlagt 32 ganger. Det var ikke noe som var hyggelig for meg på Eg

på seksti-, sytti- og åttitallet, men på nititallet hadde ikke pleierne så mye makt lenger. Min far forsto meg bedre enn legene og pleierne. Han sa jeg ikke har hatt noen ungdom, så mye syk som jeg har vært.

Men i 2002 ble det bra for alvor. Da var jeg på 6.1. Da kunne jeg gå ut og gå turer. Jeg kom godt overens med pleierne, de behandlet meg på en menneskelig måte.

IV

Jeg kom på Solvang 18. desember 2002. Jeg flyttet til Prestheia 13. oktober 2004, på en torsdag mellom to og fire. Hun som hjalp meg å flytte ut, het Berit Salvesen. Hun var hyggelig. Jeg inngikk en avtale med henne om at jeg ikke skulle flytte mer. Jeg hadde flyttet sju ganger på ti år, det får være nok.

Her på Prestheia trives jeg ubeskrivelig godt. I bofellesskapet er vi seks stykker. Det er ansatte på jobb fra 08.30 – 21.30. De ansatte er hjelpeløse med hva det skal være. Jeg har aldri hatt det så godt som jeg har det nå. Jeg er mye ute og spaserer, går i banken, handler mat og prater med folk jeg treffer.

Det er musikk som er lidenskapen min. Favorittartistene er ZZ Top, Jimi Hendrix, Johnny Winter og Edgar Winter. Jeg liker alle typer musikk, men rap har jeg gått lei av, selv om jeg ennå kan høre på Clawfinger.

V

Dette er Tom Arvids historie, slik han fortalte den da jeg besøkte ham en kveld i juni.

For et par år siden spilte vi inn to blueslåter hjemme hos Tom Arvid. Tom Arvid sang og jeg spilte gitar. Cd-en ble snekret sammen på enkleste vis, men det er fortsatt morsomt å høre Tom Arvid, eller Tom Blues, som er hans kunstnernavn, synge Frokostblues og Kaffeblues.

Tom Arvid ga cd-en tittelen Mot en ny fremtid. Tom Arvid var 52 år da han omsider kunne begynne å skape seg et liv som likner på livene de fleste tar for gitt i Norge i dag. Fremtiden sett fra Prestheia er nok veldig forskjellig fra den fremtiden Tom Arvid så for seg under de utallige innleggelsene på Eg.

Jeg hadde nettopp rundet førti da jeg for første gang i livet fikk fotfeste nok til å tørre å se fremover. Selv om mye er forskjellig i våre historier, har Tom Arvid og jeg de tunge årene og gleden ved rytmisk musikk felles. Grunnlaget for kameratskapet vårt kan kanskje oppsummeres slik:

Blues er optimisme for viderekomne.

SMA STOFF

Send til gatemagasinet KLAR, kronprinsensgt 10,
4610 Kristiansand.
Eller oddmund@klar.as.
Du kan ogsp ringe 380 284 33, mobil 41 12 71 53

Et ungt AA-medlem var på feriebesøk hos faren sin, og fortalte ham at hun skulle ut en tur for å gå på et AA-møte i nærheten:
"Far gav meg en stor klem og sa med en faderlig stemme: Husk det jenta mi, vær forsiktig. Det er alkoholikere på de møtene vet du."

To godt påseilede karer sitter i en bar og utveksler bekymringer. Tilslutt klager den ene:
"Kona setter ikke pris på meg. Gjør din?"
"Aner ikke", svarte den andre, "jeg har aldri hørt henne snakke om deg."

En nygift kvinne ringte til sin far og klaget over ektemannen.
"Pappa, jeg tror jeg har giftet meg med en dranker! I natt mumlet Tom i søvne: Nei, nei Oskar, det hjelper ikke om det er gratis, ikke mer whisky på meg nå!"
Faren sa håpefullt til datteren:
"Han nevnte ikke noen adresse? Gjorde han det?"

En gruppe atomfysikere var deltakere på en konferanse på et staselig Las Vegahotell. En av dem tilbrakte mesteparten av tiden i baren hvor han kastet innpå drinker uten stans. En av kollegane bemerket dette til noen av de andre.

"Smith drikker sannelig som om det ikke skulle bli noen dag i morgen!"

Etter en stund var det en som sa:

"Kanskje han vet noe vi andre ikke vet".

En fyr som var ekstremt opptatt av at martiniene ble mikset på den rette måten, kom inn i en bar og gjorde bartenderen oppmerksom på at han måtte ha en helt spesiell type gin, vellagret vermouth, begge deler nøyte tilmålt, håndknust is, osv, osv.

Bartenderen så kjølig på ham og sa:

"Hvordan vil du at den skal røres om, kamerat, med klokka eller mot klokka?"

From: oddmund <oddmund@klar.as>
Date: Tue, 9 Oct 2007 12:46:16 +0200
To: 'Remi Andr  Oseid Thoresen' <remi@osigraf.no>
Subject: RE: Klar del 2

Supert, fenomenalt. Du er flink, jeg er flink, og de fotograf og illustr ter er flinke. En topp gjeng! Send best Klar Kristiansand ever. 2007
oddmund

KLAR-OSIGRAF
ODDER 07

Ønsker dere en
fortsatt god
sommer!

Vi spiller med klar

KLAR+OSIGRAF

KLAR KLAR
24/10-2007

KLAR KLAR
24/10-2007
25mm
25mm
25mm
25mm

osigraf
STAV
KEND
AESTON
EGG&CO

Debattsider: Vi oppfordrer leserne til å debattere, komme med meninger om Klar, om rus og om fattigdomsproblematikk. Eller andre ting som opptar deg.

En slags bokanmeldelse

– Et forsvarsskrift – En liten tale
– om Bibelens Ord.

Vi tror på så mye nå for tiden. Vi mennesker liker alt som er nytt og spennende - og litt fancy.

Men ifølge Bibelens utsagn er det intet nytt under solen. Ingenting hender, som ikke allerede har hendt, heter det der. Det er Bibelens reinkarnasjonslære. Mennesket spår men Gud rår, står det i dette gamle Ord – som faktisk er blant verdens tidligste skriftlige kilder. Her kan vi lese at Gud satte jorden på intet – og at den er en kule. Fantastisk, når vi vet at det i langt nyere tid ble påstått at jorden er flat og at den er plassert med påler på ryggen til en kjempeelefant, som igjen står på en kjempekilpadde svømmende i et melkehav...

Denne myten lærte de intellektuelle filosofer oss for 2000 år siden, mens det altså for mer enn 4000 år siden ble beskrevet hvordan det virkelig er: Det står at jorden er rund og er festet i løse luften. HALLELUJA.

Jeg vil også påstå at Bibelen er den beste håndbok i sosialmedisin. Her står det om hvordan bonden skal spare det ytterste av åkeren når han høster – for at de som ikke eier noe, fritt kan forsyne seg. Man skal gi fra seg 10. parten av alt utkomme, for å minske sosiale forskjeller – og hvert 50. år skal all eiendom utskilles på nytt, for å hindre dynasti- bygging.

Men menneskene var da som nå, egosentriske. Jo mer de samlet, dess mer ville de ha. De ville ikke dele – dermed ble det splid, misunnelse og krig.

Vi kunne også holdt oss friskere og sunnere hvis vi hadde fulgt Bibelens råd. Her er nemlig tatt hensyn til bakteriologiske lover, lenge før vi selv visste hva bakterier var. Det står: Gå utenfor leiren når du skal tømme deg. Ta med graveredskap og gjør et hull. Dekk til med jord. Matavfall skulle også behandles på denne måten.

Man skulle vaske hendene og all redskap til matlaging vaskes, kokes eller trekkes gjennom ild. Sprukne kar skulle kastes.

Men det ble for tungvint ... Hva var vitsen...?

Slik oppsto pesten og smittedøden og gjør det fortsatt, selv om vi nå, i laboratoriene, har påvist bakterienes virkning. Bibelens Gud ville forebygge det for lenge siden...!

Det står flere kloke ord. Om hvilken mat som er sunn og usunn, (det samme har ernæringskonsulentene funnet ut etter mange års forskning) og om hvordan vi ellers bør oppføre oss for at alle skal ha det bra og leve lenge i landet. Om lydlighet – ydmykhet – sannhet og trofasthet. Men vi orker det ikke. Vi lar oss lokke av fristelser og destruktive krefter og taper vår positive energi.

Samtidig prøver vi oss på nytt og på nytt. Nå for tiden betaler vi i dyre dommer for gode råd som allerede er gitt oss til veiledning for tusener av år siden – og de er helt gratis.

Det er bare å ta imot og tro Bibelens Ord. AMEN.

Tonnie Lindeland.

Hei!

I dag morges kjøpte jeg Klar nr. 13 av en kjempekoselig mann. Jeg har ikke lest det ut enda, men jeg var bare nødt til å si at det er en av de beste utgavene av bladet jeg har lest hittil. Jeg vet faktisk ikke helt akkurat hva det var som gjorde at det skilte seg ut fra de andre - som jeg forresten også liker utrolig godt - dere skuffer aldri, men noe var det.

Vil også si at jeg syns artikkelen din om alkohol i forhold til vold var kjempebra, og ikke minst viktig. Jeg ante ikke at så mange av voldstilfellene ble utført av folk påvirket av alkohol! Kjempebra at du tar det opp. Likevel synes jeg det er litt viktig å få med at media faktisk veldig ofte utelater at mange bilulykker skjer på grunn av alkohol. Nå vet jeg ikke hvorfor de utelater dette, men jeg er helt enig med deg. Jeg skulle virkelig ønske at de fikk dette med i alle de andre sakene også! Jeg blir også utrolig provosert når jeg leser i eksempelvis VG helg, uendelig med sider om vin, vin og vin. Og selvfølgelig, de årlige juleøl testene! Her i Norge er det ulovlig med reklame for alkohol, i hvert fall så vidt jeg vet (pluss tobakk), men likevel får de lov til å holde på sånn? Jeg synes det blir altfor dumt. Jeg vet, og det gjør forhåpentligvis journalistene også, at alkohol er et stort problem i Norge. Og flere andre land, selvfølgelig. Og likevel får de det til å fremstå som noe positivt?! Jeg blir så.. jeg vet ikke, lei? Det er så unødvendig.

Så vil jeg også si at jeg synes det er bra du skreiv om gratis heroin til rusmisbrukere. Jeg har ei venninne som har en far som er rusmisbruker/eksrusmisbruker, men bortsett fra det så har jeg vel null erfaring fra rusmisbruk. Derfor visste jeg ikke veldig mye om saken, men jeg trodde jeg var for gratis heroin osv til de som virkelig trenger det, forutsatt at sakene blir behandlet individuelt, og ikke innen én og samme lov. (Noe som dessverre helt sikkert ville ha skjedd flere steder etterhvert). Jeg var også for behandlingen til Dagfinn Haarr. Det er jeg vel kanskje fortsatt, siden jeg har lest at de som har fått behandlingen er fornøyde. Men ellers er jeg nå, takket være deg alene, imot gratis heroin til rusmisbrukere. Jeg er enig i at det kan funke om man også får behandling, men BARE da. Det hjalp å lese det fra en eksalkoholiker/rusmisbrukers side av saken. Det er sanne historier og erfaringer regjeringa trenger. De kan ikke få nok av det! Så, jeg vil takke deg for det også. Du skriver på en måte som får meg til å forstå, ikke som et innviklet leksikon som krever at du har massevis av erfaring og kunnskaper fra før av.

Klar er et ufattelig lærerikt blad, og jeg gleder meg allerede til neste nummer, men først må jeg få lest ferdig dette. Takk, Oddmund!!

Og nå har jeg forresten tenkt til å lese boka "Rus og Rolex" på grunn av den gode artikkelen til Leif Strøm om Olaf Olsvik og kona.

Stå på videre, du, resten av de som jobber med blader og selgerne gjør en fantastisk flott jobb! Dere har min respekt og støtte.

Den unge kvinnen som skriver dette, ber om at innlegget står på anonymt. Red

Klar takker:

Kristiansand Kommune som har bidratt siden oppstart.

Vi takker også T5 i Arendal for å ha tatt på seg distribusjonen av Gatemagasinet Klar i distriktet. Det gir målgruppene mulighet til å benytte seg av gatemagasinkonseptet også der. På samme måte takker vi Nav i Lyngdal og ”Fyrtårnet” i Mandal og Frivillighetssentralen i Vennesla.

Takk til befolkningen som har synliggjort sin støtte til dette prosjektet.

Trygve Tønnesen i Fotomiljø har det siste året gratis skannet inn alle illustrasjoner. Dette har bidratt til bedre farger og layout.

Foreninger og lag som støtter oss gjennom frivillig hjelp og pengegaver.

Vi takker de som hittil har støttet oss gjennom ”givertjenesten”

Det er også mulig å støtte oss gjennom å kjøpe Klar-effekter, kunst og bøker, enten gjennom nettbutikken www.klar.as eller direkte fra våre lokaler.

Alle som føler for å støtte oss økonomisk, kan sende et beløp til bankgiro:

Klar
Kronsprinsensgt 10
4610 Kristiansand

Kontonr. 3126 24 12604

Merk giroen med ”Givertjeneste”

Neste nummer har temaet "Begjær".

Disse har bidratt til dette nummeret av Gatemagasinet Klar:

Oddmund Harsvik:

Leder av stiftelsen Klar. Administrativ leder, ansvarlig redaktør og journalist.
Tlf: 38028433, mobnr. 41127153, oddmund@klar.as www.klar.as

Leif Strøm:

Nestleder stiftelsen Klar. Journalist, og medlem av redaksjonsstyret i KLAR Kristiansand..
Mobiltlf. 92650468, leif@klar.as

Arvid Bergstøl

Skribent og illustratør, medlem redaksjonsstyret. Mobiltlf. 928 69 479
arviddesign@hotmail.com

Natalia B. Harsvik

Distribusjonansvarlig, skribent, medlem redaksjonstyret; Mobiltlf: 90847774.
Natalia@klar.as

Osigraf Oslo

av Remi Thoresen
Trykkeri, Layout- og deskansvarlige

Andre bidragsytere:

Odd Volden

Roger Omnes

Tonie Lindeland

Trygve Tønnesen/Fotomiljø

Gatemagasinet Klar er medlem av International Network of Street Papers (INSP)

Fotograf av forsiden: Oddmund Harsvik

Motiv: *Dag Ringstad er den mest optimistiske personen jeg kjenner*

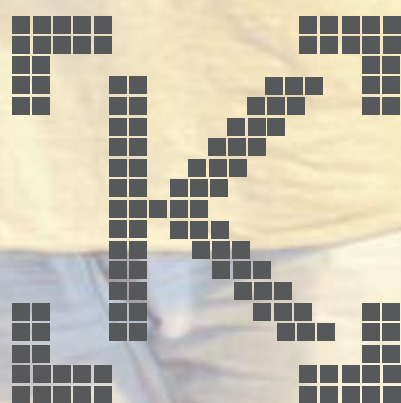
Baksidebilde: Oddmund Harsvik

Motiv: *Og Eddi Eidsvaag er ikke langt etter*

KLAR Kristiansand er medlem av International Network of Street Papers (INSP)

www.street-papers.org

GATEMAGASINET KLAR

Tilstedeværelse • Toleranse • Ydmykhet

Gatemagasinet KLAR koster 50,-
Selger beholder halvparten

Neste nummer har temaet
"Begjær"